

**KIINAN JA VENÄJÄN STRATEGISEN KUMPPANUUDEN KEHITYS 2010-  
LUVULLA**

Pro gradu -tutkielma

Yliluutnantti

Henri Jokinen

SM 6

Maasotalinja

Huhtikuu 2017

## MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 6	Opintosuunta Maasotalinja
Tekijä Yliluutnantti Henri Jokinen	
Opinnäytetyön nimi <b>Kiinan ja Venäjän strategisen kumppanuuden kehitys 2010-luvulla</b>	
Oppiaine, johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Aika HUHTIKUU 2017	Tekstisivuja 56 Liitesivuja 0
<b>TIIVISTELMÄ</b> <p>Tutkimus käsittelee Venäjän ja Kiinan välistä strategista kumppanuutta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään miten Venäjän ja Kiinan suhteet ovat 2010-luvulla kehittyneet. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella maiden välisten suhteiden kehittymistä kolmen kokonaisuuden kautta. Tutkimus keskittyy Venäjän sotilasdoktriinin muutoksen, Kiinan rajakiistojen ja Ukrainan kriisin vaikutusten tarkasteluun maiden välisiin suhteisiin.</p> <p>Tutkimus on luonteeltaan strategian laadullinen tutkimus, jonka tieteenfilosofisena näkökulmana on käytetty uusrealismia ja erityisesti toimivatko Kiina ja Venäjä joko hyökkäyksellisen tai puolustuksellisen teorian mukaisesti. Tutkimustyön menetelminä on asiakirja-analyysi ja tapaustutkimus. Tutkimuksen primääriaineisto koostuu kotimaisista ja ulkomaalaisista tutkimuksista, julkaisuista, opinnäytetöistä sekä raporteista. Tarkasteltavaksi ajanjaksoksi valittiin 2010-luku.</p> <p>Tutkimustulokset osoittavat Kiinan ja Venäjän toteuttavan eri suuntauksia uusrealismista. 2010-luvun tapahtumat ovat tuoneet maita lähemmäksi toisiaan, eivätkä niiden väliset suhteet ole kärsinyt toisten lähialueilla tapahtuneista kriiseistä. Venäjän sotilasdoktriinin uudistus on selkeä osoitus sen halusta ja valmiudesta käyttää sotilaallista voimaa omien intressiensä saavuttamiseksi. Tätä tukee myös Venäjän toimet Ukrainassa, jotka heijastavat suoraan hyökkäyksellistä uusrealismia. Kiina puolestaan on toiminut maltillisesti omien aluekiistojen kanssa. Se ei ole osoittanut suurta halua haastaa maiden suvereniteettia, mutta on kuitenkin pitänyt omista päämääristään tiukasti kiinni. Sen alueellinen suurvalta-asema saattaa horjua, jos voimaltaan heikommät valtiot estävät sen tahtotilojen toteutumisen.</p> <p>Venäjän toimet Ukrainassa eivät ole Kiinan omien periaatteiden mukaiset, mutta se ei ole haitannut maiden välisten suhteiden kehittymistä. Ennemmin Venäjälle asetetut talouspakotteet ovat lisänneet maiden välistä yhteistoimintaa. Venäjän toimet Ukrainassa osoittavat kansainvälisten järjestöjen heikkouden maiden suvereniteetin puolustamiseksi. Tämä saattaa rohkaista Kiinaa ratkaisemaan omia lähialueen kiistojaan voimakeinoin lähitulevaisuudessa. Kiinan toimia sen kiista-alueilla hidastaa Yhdysvaltojen läsnäolo sen lähialueella ja tuki kiistakumppaneille.</p>	
Avainsanat Kiina, Venäjä, strateginen kumppanuus, uusrealismi	

# KIINAN JA VENÄJÄN STRATEGISEN KUMPPANUUDEN KEHITYS 2010-LUVULLA

1.	JOHDANTO.....	1
1.1	Johdatus tutkimusaiheeseen.....	1
1.2	Tutkimuskysymykset ja rajausta.....	1
1.3	Aiemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset.....	3
1.4	Tutkimusmenetelmät.....	3
1.4.1	Sisältöanalyysi.....	4
1.4.2	Tapaustutkimus.....	6
2.	TUTKIMUKSEN RAKENNE.....	8
2.1	Tutkimuksen lähtökohdat.....	8
2.2	Realismin kritiikki.....	10
2.3	Poliittinen realismi.....	10
2.3.1	Uusklassinen realismi.....	14
2.3.2	Puolustuksellinen ja hyökkäyksellinen realismi.....	16
3.	VENÄJÄ, KIINA JA STRATEGINEN KUMPPANUUS.....	18
3.1	Venäjä.....	19
3.2	Sotilasdoktriinin kehitys.....	23
3.2	Kiina.....	29
3.2.1	Geopolitiikka.....	29
3.2.2	Politiikka.....	30
3.2.3	Talous.....	31
3.2.4	Asevoimat.....	32
3.2.5	Ulkopolitiikka.....	35
3.3	Strateginen kumppanuus.....	39
4.	UKRAINAN KRIISI.....	41
5.1	Kriisin kärjistymisen.....	42
5.2	Venäjän intressit.....	44
5.	KIINAN LÄHIALUE.....	45
6.1	Merirajakiistat.....	45
5.2	Kiinan ja Intian suhteet.....	48
5.3	Tiibet.....	50
5.4	Taiwan.....	51
6.	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	54
7.	LÄHTEET.....	56

# 1. JOHDANTO

## 1.1 Johdatus tutkimusaiheeseen

Tutkimuksessa käsitellään Venäjän ja Kiinan välisten turvallisuuspoliittisten suhteiden kehittymistä 2010-luvulla. Tutkimuksesta tekee mielenkiintoisen Venäjän aktivoituminen 2010-luvulla, sekä Kiinan jatkuva, vaikkakin hidastunut kasvu. Kiinaa ja Venäjää pidetään kumppaneina ja niiden välisten suhteiden kehittymisellä voi olla suuri merkitys maiden suurvalta-asemalle.

Vuonna 1996 Venäjän presidentti Boris Yeltsin ja Kiinan presidentti Jiang Zemin allekirjoittivat asiakirjan, joka aloitti maiden välisen strategisen yhteistyön. Sen symbolinen merkitys maiden välisen yhteistyön kuvaamisessa oli merkittävä. Se osoitti miten syvä maiden välinen yhteys on. Merkittävän sopimuksesta teki myös maiden aiemmat Mao Zedongin ja Nikita Khrushchev aikaiset erimielisyydet, jotka näin ollen jäivät historiaan.<sup>1</sup>

Mailla on paljon yhteistä. Ennen vuoden 2008-2009 finanssikriisiä molemmat maat olivat kovassa taloudellisessa nosteessa, Venäjä öljyn ja kaasun viennin ansiosta ja Kiina oikeastaan kaiken materiaalin viennistä. Molemmat myös pitivät itseään ”kehittyvinä maina”, Kiinan taistellessa satojen miljoonien köyhyysrajan alla olevien ihmisten nostamiseksi köyhyydestä ja Venäjän yrittäessä päästä eroon raaka-aineiden viennin riippuvuudesta. Sekä Kiina että Venäjä omaavat molemmat vakaan, autoritäärisen ja keskitetyn hallinnon, mutta molemmat myös taistelevat hallitakseen rajojensa ”ulkopuolisia alueita” (distant regions).<sup>2</sup>

Selkeän vastauksen löytäminen alla esitettäviin kysymyksiin on vähintäänkin haasteellista, koska varsinaista Kiina ei ole julkaissut asiakirjaa, jossa se yksiselitteisesti määrittäisi sen kansalliset tavoitteet. Kokonaisuuden hahmottaminen Kiinan kansallisen strategian osalta on monen asian yhtälö, jossa tärkeitä virallisen tason lähteitä on vähän. Tärkeimpinä ovat vuoden 2015 sotilasstrategia, talouskasvusta raportoivat viisivuotissuunnitelmat ja ulkopoliittiset konseptit. Virallisten lähteiden perusteella tehdyn yhdistämisen, vertailemisen ja päättelyn kautta on mahdollista lähestyä Kiinan strategisen tason kiinnostuksen kohteita ja päätellä mihin suuntaan se on kehittymässä ja mitä tavoittelee.

## 1.2 Tutkimuskysymykset ja rajaus

---

<sup>1</sup>Kevin Ryan, James Bellaqua, 2010 s. 1

<sup>2</sup>Kevin Ryan, James Bellaqua, 2010 s. 2

Tutkimuksessa tarkastellaan Venäjän ja Kiinan suhteita kolmen eri kokonaisuuden kautta. Olen valinnut tutkimukseen Venäjän sotilasdoktriinin uudistamisen, Ukrainan kriisin ja Kiinan alueelliset kiistat. Näiden kokonaisuuksien kautta tarkastelen maiden välisten suhteiden kehittymistä erityisesti 2010-luvulla. Näistä aiheista määritellään ensin ne tekijät, jotka muodostavat laajemman globaalin viitekehyksen Kiinan ja Venäjän yleisten strategisten tason tavoitteiden ja intressien osalta. Tutkimuksessa perehdytään ensin Venäjän ja Kiinan kehitykseen, joka jälkeen pureudutaan itse pääkysymyksiin.

Lähestyttäessä Kiinan strategisia intressejä ja päämääriä on ensin määritettävä mitä niillä tarkoitetaan strategian ja kansainvälisen politiikan tutkimuksessa realismin näkökulman kautta tarkasteltuna. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että Kiinan asema maailmanpolitiikassa ja globaalissa valtarakenteessa vaikuttaa sen strategisten intressien muodostumiseen. Tutkimuksen lähtökohtana on, että Kiina on alueellinen sekä globaali suurvalta ja että sen intressit ovat näin ollen suurvallan intressejä. Toinen strategisia intressejä koskeva mielenkiinnon kohde kohdistuu itse intresseihin ja siihen mitkä tekijät vaikuttavat niiden muodostumiseen. Kolmas määritettävä asia on intressien keskinäinen suhde.

Kiina on merkittävä valtio Itä-Aasian valtarakenteen kannalta ja sen globaalin sekä alueellisen tason intresseillä on vaikutuksia valtarakenteen muotoon. Sen merkittävästä asemasta johtuen on perusteltua väittää, että Kiina määrittää alueen valtarakennetta sekä sen tulevaisuuden kehitystä omalla toiminnalla. Lähtökohta oletuksena on, että Kiina toteuttaa realismin mukaista valtopolitiikkaa alueella. Tarkastellakseen Kiinan intressien ja sen harjoittaman valtopolitiikan vaikutuksia on kuitenkin ensin tarkasteltava alueen nykyistä vallitsevaa valtarakennetta tarkemmin, jotta saadaan perusteet Itä-Aasian valtarakenteen tulevaisuuden kehityksen arvioimiselle.

Tutkimuksen pääkysymykset:

- Miten Krimin kriisi on vaikuttanut Kiinan ja Venäjän välisiin suhteisiin?
- Miten maiden aluekiistat vaikuttavat niiden välisiin suhteisiin?
- Miten Venäjä on sotilasdoktriinissaan määritellyt sen uhkat?

Tutkimuksen alakysymykset:

- Miten mihin suuntaan maiden väliset suhteet kehittyvät?
- Onko Venäjä määritellyt Kiinan uhkaksi?

- Toteuttaako Kiina tai Venäjä hyökkäyksellistä/puolustuksellista uusrealismin suuntausta?

### 1.3 Aiemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset

Venäjän asevoimia, turvallisuuspolitiikkaa ja yhteiskuntaa on tutkittu Maanpuolustuskorkeakoululle toteutetuissa tutkimuksissa ja opinnäytetoissa kattavasti. Kansainvälisesti Venäjän asevoimien kehittymistä ja sen toimia Georgiassa ja Ukrainassa on tutkittu laajalti. Maanpuolustuskorkeakoululle tehdyissä opinnäytteissä on viimeaikoina tutkittu eri aikakausien sotilasdoktriinien ja uudistusten sekä sotataidon kehittymistä Venäjän näkökulmasta. Asevoimien kehittymisen näkökulmasta on tehty useita tutkimuksia Neuvostoliiton hajoamisen jälkeisestä ajasta.

Venäjää ja sen armeijan kehittymistä koskevia tutkimuksia on tehty Suomessa aikaisempaa enemmän. Keskeisimpinä lähteinä on käytetty Petteri Lalun väitöskirjaa vuodelta 2014. Siinä perehdytään venäläiseen sotataitoon ja sen kehittymiseen Neuvostoliiton jälkeisten sotataidollisten ajatusten näkökulmasta. Työssään Lulu päättelee nykyisen valmiuden muodostuvan useasta eri puolilta Venäjää koottavista osastoista, joita kootaan tarpeen vaatiessa korkean valmiuden prikaateiksi.<sup>3</sup> Venäjän sotilaallisen voiman kasvua on tarkasteltu myös strategian laitoksen julkaisussa vuodelta 2011 ”*Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi*”. Siinä perehdytään kattavasti sotilaallisen voiman kehittymisen taustatekijöihin 2010-luvulla. Sotilaspoliittisen näkökulman lisäksi siitä löytyy kattavasti arvioita Venäjän asevoimien kehittämisestä.<sup>4</sup>

Aiheeseen liittyen on myös julkaistu teos ”The Future of China-Russia Relations” (edited by James Bellacqua, the university press of Kentucky), joka pureutuu maiden välisiin suhteisiin ennen vuotta 2010. Minun tutkimukseni jatkaa samalla linjalla, mutta keskittyy pelkästään Kiinan ja Venäjän sotilaalliseen kumppanuuteen.

### 1.4 Tutkimusmenetelmät

Sotilasstrategia on tutkimuskohde, jonka tieteellinen tutkimus vaatii tutkijan tekemään tieteenfilosofiset valinnat. Tutkijan perusolettamukset todellisuuden muodostumisesta ja todellisuudesta saatavasta tiedosta vaikuttavat suoraan tutkimusmenetelmiin. Tutkijan tulee

---

<sup>3</sup> Lulu, 2014, s. 368–369

<sup>4</sup> Forss, 2011

esittää ontologiset ja epistemologiset valintansa, jotta lukijalle tulee selväksi tutkimuksen taustalla olevat tieteenfilosofiset oletukset.<sup>5</sup> Niiden selkeällä esittämällä tutkija perustelee valitsemansa teorian ja tutkimusmetodin soveltuvuuden tutkimusongelman ratkaisemiseen.<sup>6</sup>

Tutkimus on laadullinen, eli kvalitatiivinen. Kvalitatiivisen tutkimuksen piiriin kuuluu useita erilaisia tutkimuskäytäntöjä. Puhtaasti laadullisen paradigman tai teorian puuttuminen vaikeuttaa kvalitatiivisen tutkimuksen määrittelyä. Laadullinen tutkimus perustuu ”eksistentiaalis-fenomenologis-hermeneuttiseen” tieteenfilosofiaan, joka erottaa sen määrällisestä tutkimuksesta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa ”halutaan saada tietoa tiettyihin tapauksiin liittyvistä syyseuraussuhteista, joita ei voida tutkia kokeen avulla”, soveltuu laadullinen tutkimusote erinomaisesti tutkimukseen.<sup>7</sup>

Laadullinen tutkimus mahdollistaa tutkimuksen aloittamisen ilman ”ennakkoasettamuksia tai määritelmiä”. Teoriaa rakennettaessa empiirisen aineiston perusteella voidaan puhua aineistolähtöisestä analyysistä. Aineistolähtöinen analyysi asettaa erityisiä vaatimuksia tutkimuksen rajaukselle, koska potentiaalisen aineiston määrä on lähes rajaton.<sup>8</sup> Sisällönanalyysi tutkimusmenetelmänä mahdollistaa tutkimuksen, jossa ”voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti”. Dokumentit ovat tutkimuksen lähteitä ja sisällönanalyysissa dokumentti voi olla esimerkiksi kirja, artikkeli tai puhe. Menetelmällä voidaan kuvata tutkittavaa ilmiötä yleisellä tasolla.<sup>9</sup>

### 1.4.1 Sisältöanalyysi

Tutkimusmenetelmällä on merkittävä vaikutus tutkimuksen rakenteessa. Menetelmän tulee sopia tutkimusaiheen käsittelemiseen sekä tutkimusaineiston analysointiin. Tämän tutkimuksen menetelmäksi on valittu teoriasidonnainen laadullinen sisällönanalyysi. Kyseisessä menetelmässä korostuu tutkimuksen teoreettisen näkökulman vaikutus. Teoria määrittää tutkimusaineiston laadun ja sen suuntautumisen. Toisin sanottuna teoria asettaa rajat aineistolle. Teoriasidonnaisen laadullisen sisällönanalyysin avulla pyritään saamaan käsitys tutkimuskohteesta pelkistetyssä ja tiivistetyssä muodossa. Menetelmää voidaan myös nimittää eräänlaiseksi laadulliseksi tekstianalyysiksi, jossa tarkoituksena on etsiä lähdeaineistosta merkityksiä ja lähteiden sisältöä pyritään kuvailemaan sanallisesti.<sup>10</sup> Sisällönanalyysi

---

<sup>5</sup>Kerttunen, 2013, s. 47–49

<sup>6</sup>Sirén, 2009, s. 23

<sup>7</sup>Metsämuuronen, 2006, s. 207–212

<sup>8</sup>Eskola & Suoranta, 1998, 19.

<sup>9</sup>Tuomi & Sarajärvi, 2009, 103.

<sup>10</sup> Tuomi & Sarajärvi, 2004, s. 105

kokonaisprosessina koostuu kahdesta kokonaisuudesta, joita Pertti Alasuutari nimittää ”*Havaintojen pelkistämiseksi ja arvoituksen ratkaisemiseksi*”.<sup>11</sup> Seuraavaksi käsitellään sisällönanalyysin kahdesta tasosta ensimmäistä eli havaintojen tekemistä ja niiden pelkistämistä tutkimusmateriaaliksi.

Ennen varsinaista analyysia on tarkoituksenmukaista määrittää analyysiyksikkö, joka luo perustaa aineiston pelkistämislle. Analyysiyksikkö ymmärretään työkaluna analyysin sisällä tutkittavan aiheen ymmärtämislle ja sisäistämislle. Näihin yksiköihin luokitellaan käytettyjen lähteiden asiasisältö. Analyysiyksiköllä tarkoitetaan yksittäistä sanaa, lausetta tai päättelyketjua. Analyysiyksikön määrittämisessä ohjaavina tekijöinä ovat tutkimusongelma sekä lähdeaineiston laatu, määrä ja suuntautuneisuus johonkin tiettyyn näkökulmaan.<sup>12</sup>

Pelkällä luokittelulla ei saada aikaiseksi analyysia ja tulkintaa, vaan pikemminkin tutkimustyön kehikko, jossa kuvaillaan erilaisten lähteiden sisältämää informaatiota. Siksi analyysin pitääkin edetä seuraavalle tasolle eli tutkimusaineiston asettaman arvoituksen ratkaisuun.

Sisällönanalyysin analyysiyksiköiden määrittämisen jälkeen siirrytään lähdeaineiston luokitteluun eli klusterointiin, jossa tarkoituksena on käydä läpi aineistosta ilmeneviä samankaltaisuuksia sekä eroavaisuuksia ja luoda niiden pohjalta analyysiluokkia. Luokkien nimeäminen omiksi ryhmikseen auttaa tutkimuskohteen jäsentämistä sekä tiivistämistä tutkimuksen kannalta järkevän kokoiseksi kokonaisuudeksi. Samaan luokkaan ryhmitellään sanat, ilmaisut, tekstisisällöt ja ajatukset, jotka sisältävät samankaltaisen merkityksen. Toisaalta sama sana tai ajatus voidaan myös ryhmittää useaan luokkaan kuuluvaksi riippuen sen kontekstista.<sup>13</sup> Klusteroinnin jälkeen aineisto käsitteellistetään eli abstrahoidaan, jonka perusteella erotellaan tutkimuksen kannalta oleellinen tieto. Abstrahoinnin tuloksen pohjalta luodaan yleisiä teoreettisia kokonaisuuksia ja käsitteitä.

Menetelmäkokonaisuutena laadullinen sisällönanalyysi on jaoteltavissa kolmeen eri luokkaan joiden pohjalta analyysi voidaan toteuttaa. Yleisesti luokkina pidetään aineistolähtöistä, teoriasidonnaista ja teorialähtöistä laadullista sisällönanalyysia. Tässä tutkimuksessa käytetään tutkimusmenetelmänä teoriasidonnaista laadullista sisällönanalyysia. Teoriasidonnaisuus näkyy menetelmässä siten, että lähdeaineiston luokittelu perustuu valittuun teoreettiseen viitekehykseen eli uusrealismiin. Teorian merkitys näkyy tutkimuksessa vahvasti siten, että aineistosta poimitaan esiin vain teorian kannalta oleelliset

---

<sup>11</sup> Alasuutari, 2011, s. 50

<sup>12</sup> Tuomi & Sarajärvi, 2004, s. 112

<sup>13</sup> Tuomi & Sarajärvi, 2004, s. 112 - 113



asiat.<sup>14</sup> Valitun tutkimusmenetelmän luonteeseen kuuluu tietyn muotoisen analyysirungon muodostaminen siten, että aineiston esittämät tiedot voidaan jaotella joko rungon sisälle tai sen ulkopuolelle kuuluviksi.

Teoriasidonnainen laadullinen sisällönanalyysi on menetelmänä yhteensopiva tutkimusongelman mukaisen arvoituksen ratkaisemiseen. Mahdolliset haasteet analyysin tekemiselle sekä Kiinan ja Venäjän tutkimiselle ylipäätään tiivistyvät tämän tutkimuksen osalta kahteen faktaan – henkilökohtaiseen kielitaitoon ja käytettävissä olevaan julkiseen Kiinan valtiollisten strategia- /asiakirja-aineiston niukkuuteen. Tutkimuksen kohteena olevien valtioiden virallisten kielten osaamattomuus rajaa käytettävissä olevan tutkimusmateriaalin ja lähdeaineiston käsittämään pääasiallisesti englanninkielistä materiaalia sekä englanniksi käännettyjä virallisia asiakirjoja. Toinen Kiinaa koskeva haaste strategian ja kansainvälisen politiikan tutkimuksen osalta on sen julkisten valtiollisten strategia-asiakirjojen suhteellisen vähäinen määrä länsimaisiin demokratioihin verrattuna.

#### 1.4.2 Tapaustutkimus

Tapaustutkimuksessa tutkitaan yksittäistä tapahtumaa, rajattua kokonaisuutta tai yksilöä käyttämällä monipuolisia ja eri menetelmillä hankittuja tietoja. Tapaustutkimuksessa pyritään tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään tapauksia pääasiassa miten - ja miksi -kysymysten avulla. Yinin mukaan teoreettinen perehtyneisyys tutkimusalaan ennen aineiston keruuta on olennainen osa tapaustutkimusta. Ennen aineiston keräämistä on saatava oikea suunta ja riittävä teoriapohja tutkimuskysymysten luomiseksi. Teorialla on merkitystä tutkimuksen yleistettävyyden kannalta. Mahdollinen yleistettävyys koskee teoreettisia väittämiä, ei yleistettävyyttä mihinkään perusjoukkoon. Tapaustutkimuksen ei silti tarvitse sitoutua teoriaan.<sup>15</sup>

Tapausta tutkimalla pyritään lisäämään ymmärrystä ilmiöstä pyrkimättä kuitenkaan yleistettävään tietoon. Yleensä tapaustutkimus valitaankin menetelmäksi, kun halutaan ymmärtää kohdetta syvällisesti ja huomioida siihen liittyvä konteksti. Tapaustutkimus antaa vastauksia kysymyksiin kuten. Miten saatuja tuloksia voitaisiin mahdollisesti soveltaa muuhun tai muualla? Miten yksittäistapauksen tuloksia voi käyttää apuna suunniteltaessa aihetta koskevia laajempia tutkimuksia?<sup>16</sup>

---

<sup>14</sup> Alasuutari, 2011, s. 40

<sup>15</sup> Yin, 1994, s. 5-13

<sup>16</sup> Saaranen-Kauppinen, 2006

Tapaustutkimuksen tavoitteena on selvittää organisaatiossa tapahtuvaa käytännön ilmiötä tai tapausta ja sen yhteyttä ympäristöön. Työ tuottaa uutta tietoa ja ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. Tapaustutkimus on lähestymistapa, jossa ollaan kiinnostuneita siitä, miten asiat ovat ja miten ne vaikuttavat ympäristöönsä.<sup>17</sup>

Tapaustutkimuksen uranuurtajan Robert E. Stakesin mukaan tapaustutkimuksen ensimmäinen asia on ymmärtää, mikä on se tapaus, jota on tarkoitus tutkia. On pystyttävä nostamaan tutkittava kohde ylös sitä ympäröivästä kontekstista. Tapaus voi olla yksinkertainen tai monimutkainen ja tutkimuksen teko voi kestää ajallisesti pitkäänkin, mutta tutkijan keskittyessä aiheeseensa hän suorittaa tapaustutkimusta.<sup>18</sup>

Tapaustutkimus on siitä tehtyjen havaintojen perusteella tutkimustapa ja taito, jonka oppii vain tekemällä. Tanskalainen tapaustutkimusotteen kehittäjä Bent Flyvbjerg on verrannut tapaustutkijaa puuseppään, jonka työkalujen määrä – ja taito käyttää niitä – karttuu vuosien myötä.<sup>19</sup>

Tapaustutkimus käsitettä on usein virheellisesti käytetty viittaamaan tutkimusmetodeihin. Englanninkielisessä kirjallisuudessa menetelmäksi on niputettu usein sekä aineistonkeruuta tutkimusmenetelmiä. Myös tapaustutkimus nimetään usein metodiksi, mikä johtuu käsitte - käsitteen laajuudesta. Suomenkielessä menetelmä on vakiintunut koskemaan konkreettisia, selvästi rajattuja tutkimusmenetelmiä. Tapaustutkimus taas sisältää lähtökohtaisesti useita tutkimusmenetelmiä. Siksi on perusteltua sanoa, että tapaustutkimus ei ole metodi vaan tutkimustapa tai tutkimusstrategia, jonka sisällä voidaan käyttää erilaisia aineistoja ja menetelmiä.<sup>20</sup>

Tapaustutkimus on tarkkapiirteinen ja perusteellinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Tutkittava kohde voi olla yksilö, yhteisö, organisaatio, kaupunki, valtio, sivilisaatio tai tapahtumakulku. Lähtökohtana on kerätä mahdollisimman monipuolinen aineisto ja kuvata tutkimuskohde perusteellisesti. Useimpia tapaustutkimuksia luonnehtivatkin seuraavat seikat: (1) holistisuus eli kokonaisvaltainen analyysi luonnollisesti ilmenevästä tapauksesta, (2) kiinnostus sosiaalisesti ilmenevään prosessiin tai prosesseihin, (3) useanlaisten aineistojen ja

---

<sup>17</sup> Hirsjärvi, 2002, s. 123

<sup>18</sup> Stake, 1995, s. 14

<sup>19</sup> Laine, Bamberg ja Jokinen, 2007, s. 5

<sup>20</sup> Laine, Bamberg ja Jokinen, 2007, s. 9

menetelmien käyttö, (4) aikaisempien tutkimusten hyödyntäminen, (5) tapauksen ja kontekstin rajan hämäryys.<sup>21</sup>

Tapaustutkimuksella ei tarkoiteta sitä, että kaikki voisi olla tutkittavissa tapaustutkimuksena. Kaikista arkielämän tapauksista ei saada aikaan hyvää tutkimusta ja tutkimus ei saa olla pelkästään kuvaus jostain arkisesta tapahtumaketjusta. Tutkijan tulisiikin miettiä, missä tapauksessa tämä tapaus on tapaus? Tutkijan on määritettävä mistä hän on kiinnostunut ja mitä puolia tapauksesta tutkitaan.? Mistä tämä tapaus on tapaus? On kysymys jota tutkijan on pohdittava. Tapaus ja tutkimuksen kohde eivät ole sama asia, vaan tutkimuksen kohdetta ilmentää valitut tapaukset.<sup>22</sup>

Tutkimusaiheen tunnistaminen auttaa kiinnittämään tapauksen aiempiin tieteellisiin keskusteluihin. Periaatteessa on kaksi erilaista tapaa aloittaa tapaustutkimus. Yhtäältä voidaan lähteä liikkeelle kiinnostavasta tapauksesta ja pohtia, mitkä käsitteet sopivat sen analysointiin ja mistä tapaus kertoo eli mikä on tutkimuksen kohde. Toisaalta tutkimuksen kohde voi olla jo selvillä. Tällöin etsitään tapaus, jossa päästään käyttämään ja kehittämään käsitteitä. Käytännössä tapaustutkimus on jotain näiden kahden ääripään väliltä. Tapaustutkimus ei välttämättä sulje pois tilastollista tutkimusta, sillä tapaustutkimuksessa voidaan yhdistää laadullista ja määrällistä aineistoa. Tässä tutkimuksessa käsiteltävä aineisto on kuitenkin laadullista, jotta päästään yksityiskohtaisempiin ja tarkempiin johtopäätöksiin tutkittavasta tapauksesta.<sup>23</sup>

## 2. TUTKIMUKSEN RAKENNE

### 2.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Kansainvälisten suhteiden teoriana realismi käsittää useita erilaisia suuntauksia. Niille on yhteistä muun muassa pessimistinen ihmiskuva ja käsitys kansainvälisen järjestelmän anarkkisesta luonteesta johon konfliktit kuuluvat erottamattomana osana. Etenkin klassisessa ja uusklassisessa realismissa valtioiden välisten suhteiden oletetaan aina säilyvän alisteisina sisäpolitiikalle.<sup>24</sup>

---

<sup>21</sup> Laine, Bamberg ja Jokinen, 2007, s. 10

<sup>22</sup> Laine, Bamberg ja Jokinen, 2007, s. 10

<sup>23</sup> Laine, Bamberg ja Jokinen, 2007, s. 12

<sup>24</sup> Jackson & Sorensen, s.68

Realismi olettaa kansainvälisen politiikan olevan logiikaltaan säännönmukaista ja tieteellisesti selitettävissä. Tällöin voidaan luoda teorioita, joita kyetään havainnoida empiirisesti ja joiden perusteella on luotavissa tutkittavia hypoteeseja. Positivismin mukaisesti tutkimuksessa havainnoidaan teorialähtöisesti tai teoriaa luoden havaittavissa olevia tosiasioita, faktoja. Lopputuloksena on tietoa, joka on tutkijastaan riippumatonta ja kaikin puolin objektiivista ilman arvolatausta.<sup>25</sup>

Realistiselle ajattelulle ominaista on pessimistinen suhtautuminen ihmisluonteeseen ja valtioiden väliseen yhteistyöhön. Realistisen ajattelun mukaan valtiot ovat keskenään jatkuvassa konfliktissa ja kilpailutilanteessa. Kiistat ratkaistaan viime kädessä sodan keinoin. Klassinen realismi korostaa kansallisvaltioiden halua turvata toimintansa sotilaallisen voiman kilpailulla. Valtion tärkein päämäärä on turvata oma alueensa ja kansalaistensa turvallisuus. Valtion pohjimmiltaan itsekkäiden tavoitteiden takia täydellistä luottamusta valtioiden välillä on mahdotonta saavuttaa. Kansainvälisten organisaatioiden katsotaan toimivan, ja sopimusten katsotaan toteutuvan niin pitkään kuin niistä on hyötyä valtioille. Sopimukset eivät kestä, jos ne ovat ristiriidassa valtion intressien kanssa.

Valtiot käyttävät sotilaallista voimaa, jos niiden arvion mukaan menestymisen mahdollisuus ja tavoitteiden arvo ylittävät rauhan merkityksen. Valtioiden tehdessä itsenäisiä päätöksiä, voi mikä tahansa valtio käyttää sotilaallisesta voimaa missä tilanteessa tahansa. Tällöin kaikkien valtioiden on varauduttava käyttämään sotilaallista voimaa tai oltava valmiita kärsimään sotilaallisen voiman puutteesta. Valtioiden itsenäisen voimankäytön mahdollisuus ylläpitää valtioiden välisen kanssakäymisen epävakaa luonnetta.<sup>26</sup>

Klassinen realismi pitää siis kansainvälistä järjestelmää anarkkiana, jossa valtiot kamppailevat olemassaolostaan etujensa ohjaamina. Valtion ensimmäinen ja tärkein intressi on taata turvallisuutensa, selviytyä. Valtioiden sotilaallinen voima on keskeinen käyttäytymistä määräävä tekijä.

Edut ja etiikka elävät tilanteen mukaan. Johtajan vastuu kansaansa kohtaan rajoittaa toimintamahdollisuuksia. Merkittävimpänä rakenteellisen realismin teoreetikkona voitaneen pitää Kenneth Waltzia. Hän nosti keskeiseksi tekijäksi kansainvälisen järjestelmän ja sen rakenteet. Ihmisluonne ei hänen käsityksensä mukaan ole merkityksellinen. Valtioiden toimintaa rajoittavat kansainvälisen järjestelmän rakenteet eikä anarkia näin ollen enää ole

---

<sup>25</sup>Blombergs, s.20

<sup>26</sup>Waltz, s.160

täydellinen. Sota tai konfliktit eivät ole keino ajaa tai suojata etuja vaan pikemminkin seurausta epätasapainosta valtioiden voimasuhteissa.<sup>27</sup>

## 2.2 Realismin kritiikki

Tutkielman teoreettinen viitekehys muodostuu uusklassisesta realismista. Tutkimuksen metodina käytetään teorialähtöistä sisällönanalyysiä, jolla sovelletaan asiakirja-aineistoon. Tässä luvussa käsitellään ensin poliittista realismia, sen koulukuntia, perusolettamuksia ja tieteenfilosofisia lähtökohtia, koska ne ovat perusta uusklassisen realismin lähtökohdille. Tämän jälkeen siirrytään tarkastelemaan uusklassista realismia tarkemmin sekä sen vaikutuksia tutkielmalle. Viimeiseksi kerrotaan, kuinka teorialähtöistä sisällönanalyysiä on käytetty tutkielman lähteiden analysoinnissa.

Vaarana on, että vahvasti realistisen näkökulman valinnut tutkija löytää löyhiäkin selitysmalleja laajemmassa turvallisuuden kentässä ohittamalla kaiken omasta mielestään epäoleellisen tai poimimalla lähteistä teoriaan sopivat asiat. Lisäksi on vaarana, että teorian puutteellinen kyky selittää tutkimusaihetta sivuutetaan toteamalla, että todelliset intressit ovat taustalla ja kaikki toiminta palvelee valtion omia intressejä.

Toisaalta realismin koulukunnalla on myös vahva historiallinen todistusaineisto tukemassa tulkinta- ja selitysmalliaan. Tieteellisessä tutkimuksessa ei ole myöskään tarkoitus etsiä totuutta, vaan perustellusta ja loogisesta näkökulmasta tutkia tiettyä aihepiiriä. Yhdestä näkökulmasta hyvin tehty tutkimus on osa useiden eri näkökulmista tehtyjen tutkimusten kenttää samassa aihepiirissä, eri näkökulmista pystytään näin ollen muodostamaan kokonaiskuva. Taitava tutkia pystyy yhdistämään useampia teorioita, kunhan tekee sen läpinäkyvästi ja hyvin perustellen.<sup>28</sup>

Mielestäni realismin suurin heikkous on siinä itsessään, että se pyrkii kaavamaistamaan ihmisen toimintaa ja hylkää arvojen ja identiteetin vaikutuksen. Koen itse hyvin vanhanaikaisena sellaisen ajattelumallin, jossa vaikuttavuus mitattaisiin ainoastaan voiman ja vallan määrällä. Nykypäivänä osa valtion, yksilön tai organisaation vaikuttavuudesta ja vallasta on seurausta arvomaailmallisista valinnoista.

## 2.3 Poliittinen realismi

---

<sup>27</sup>Jackson & Sorensen, s.84–85

<sup>28</sup>Sipilä & Koivula, s.23.

Realismin eri koulukunnat vaihtelevat yksityiskohdiltaan, mutta peruseriaatteet ovat yhteneviä. Esimerkiksi valtiot pyrkivät ajamaan vain omaa etuaan ja maailma on luonteeltaan anarkkinen.<sup>29</sup> Erilaisia koulukuntia realismin sisällä ovat klassinen ja uusklassinen realismi, rakenteellinen realismi, puolustuksellinen ja hyökkäyksellinen realismi sekä hegemoninen realismi.<sup>30</sup> Tässä alaluvussa esitetään yleisesti poliittisen realismin näkemyksiä maailmasta, mitkä ovat tutkielman kannalta olennaisia, koska niiden avulla kyetään selittämään suurvaltojen toimia suhteessa taktisiin ydinaseisiin. Seuraavassa alaluvussa keskitytään tarkemmin rakenteellisen realismin näkemyksiin sekä vertaillaan sitä muihin poliittisen realismin koulukuntiin.

Realismin teorit jakautuvat erilaisiin koulukuntiin. Kylmän sodan jälkeen ei ole ollut yhtenäistä realismin koulukuntaa. Kaikki realistit lähtevät samoista peruseriaatteista, mutta tulkinnat ja painotukset vaihtelevat.<sup>31</sup> Realismissa on nykyisin kolme pääsuuntausta: rakenteellinen realismi, uusklassinen realismi sekä hegemoninen realismi. Kaikkiin koulukuntiin kuuluu useita realismin teorioita. Teoriat voidaan jakaa eri koulukuntiin ensinnäkin sen perusteella, mitä ne pyrkivät selittämään. Teoriat voivat selittää esimerkiksi kansainvälisen politiikan lopputuloksia, voimatasapainon toistumista järjestelmätasolla, liittojen kestävyyttä, kansainväli sen yhteistyön todennäköisyyttä tai yksittäisen suurvallan valtopolitiikkaa. Toisekseen teoriat voidaan jakaa puolustuksellisen sekä hyökkäyksellisen realismin koulukuntiin sen mukaan, miten anarkia vaikuttaa kansainvälisen politiikan luonteeseen sekä suurvaltojen toimintaan. Kolmantena teorioiden jakoon eri koulukuntien välillä vaikuttaa se, onko voimatasapaino vai hegemonia teorian mukaan ratkaiseva tekijä vakauden ja suurvaltojen välisen rauhan säilymisessä.<sup>32</sup>

Kylmän sodan aikana vallitsevana realismin koulukuntana oli klassinen realismi. Siinä ihmisluonnolla on keskeinen merkitys intressien tuottajana, eli kansainvälisessä politiikassa merkittävää on kansainvälisen järjestelmän sijasta yksilöiden ominaisuudet.<sup>33</sup> Kansainvälisen politiikan valtakamppailu ei johdu anarkiasta seuraavasta turvattomuudesta, vaan ihmisen luonnollisesta vallanhalusta. Valtioiden on maksimoitava valtansa kyetäkseen puolustautumaan vallanhaluisilta ihmisiltä. Klassisessa realismissa painotus on yksilö- ja valtiotason toimijoiden merkityksessä kansainvälisessä politiikassa.<sup>34</sup> Klassisessa realismissa

---

<sup>29</sup> Donnelly, 2005, s. 30

<sup>30</sup> Blombergs, 2013, s. 13

<sup>31</sup> Pursiainen & Forsberg, 2015, s. 43

<sup>32</sup> Blombergs, 2013, s. 17

<sup>33</sup> Sipilä & Koivula, 2013, s. 23–24

<sup>34</sup> Blombergs, 2013, s. 15

vallantasapaino on hyvä ja tavoiteltavissa oleva asia, koska näin mikään yksittäinen suurvalta ei pääse hegemonia-asemaan. Vallantasapaino pitää yllä kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta.<sup>35</sup>

Rakenteellinen realismi koulukuntana perustuu Kenneth Waltzin vuonna 1979 julkaisemaan teokseen *Theory of International Politics*. Rakenteellisessa realismissa pyritään luomaan tieteellinen kansainvälisten suhteiden teoria, joka ei ole normatiivinen kuten klassisen realismin teoriat. Tarkastelu keskittyy järjestelmän rakenteisiin, siinä toimiviin yksiköihin sekä järjestelmän jatkuvuuteen ja muutoksiin. Toisin kuin klassisessa realismissa, tarkastelun kohteena ovat järjestelmän rakenteet, erityisesti vallan suhteellinen jakautuminen. Ihmisluonto sekä valtioiden johtajien subjektiiviset näkemykset jätetään huomiotta toisin kuin klassisessa realismissa.<sup>36</sup>

Keskeinen teoreettinen olettama rakenteellisessa realismissa on, että varsinkin suurvaltiot pyrkivät tasapainottamaan toisiaan liittoutumisen sijaan. Hierarkkisessa poliittisessa järjestelmässä alempiarvoiset voivat pyrkiä liittoutumaan ylempiarvoisten suurvallan kanssa edistääkseen omaa etuaan (ns. bandwagoning<sup>37</sup>). Rakenteellisessa realismissa liittoutuminen nähdään uhkana, koska myöhemmin liikaa valtaa saanut valtio voi kääntyä aikaisempaa liittolaistaan vastaan. Voimatasapainon ylläpitäminen on tärkeää, koska ei ole olemassa yhteistä hallintoa, joka kykenisi suojelemaan heikompia valtioita suurvaltojen voimapolitiikalta. Heikot valtiot pyrkivät liittoutumaan vahvempiensa kanssa ja saamaan hyötyä liittoumasta esimerkiksi turvallisuuden muodossa. Suurvalloille riski liittoutua on liian suuri, koska mahdollisesti toinen liittouman osapuoli kasvaa liian voimakkaaksi.<sup>38</sup>

Tutkielman kannalta liittoutumien ja niiden syiden tarkastelu ei ole olennaista, koska Kiina ja Venäjä ovat vahvoja toimijoita. Kuitenkin on mahdollista, että tutkimuksessa huomataan esimerkiksi joidenkin Kiinan päätösten johtuvan liittoumien luomasta velvoitteesta. Näin ollen on tiedostettava realismin näkemys liittoumista sekä niiden merkityksistä.

Rakenteellisessa realismissa olennaista on toistuvien käyttäytymismallien tarkastelu, ei yksittäisten kansainvälisen politiikan tapahtumien selittäminen. Waltz pyrki luomaan teorian, jolla kyetään selittämään toistuvia tapahtumia riippumatta valtavasta määrästä muuttujia kuten taloudellinen tuotanto, uskonto, sosiaalinen kerrostuminen tai ideologiset tekijät. Teorian oli

---

<sup>35</sup> Jackson & Sørensen, 2003, s. 80

<sup>36</sup> Jackson & Sørensen, 2003, s. 84

<sup>37</sup> Blombergs, 2013, s. 16

<sup>38</sup> Donnelly, 2005, s. 35–36.

myös kyettävä selittämään kansainvälisen politiikan ilmentymät kahdenvälisissä suhteissa riippumatta erilaisten valtioiden valtavasta määrästä.<sup>39</sup>

Waltz määrittelee teoksessaan järjestelmän koostumaan rakenteesta sekä keskinäisessä vuorovaikutuksessa olevista yksiköistä. Hänen mukaansa osien järjestys määrittää järjestelmän rakenteen ja vasta osien järjestyksen muuttuminen voidaan nähdä rakenteellisena muutoksena. Sekä rakenne että osat ovat käsitteitä, jotka liittyvät olemassa oleviin toimijoihin, mutta eivät ole identtisiä niiden kanssa. Yksiköillä puolestaan tarkoitetaan toistensa kanssa tekemisissä olevia instituutioita tai toimijoita, mitkä ovat toistensa kanssa hierarkkisesti jaettuna alamaisiin sekä määrääviin toistensa suhteen.<sup>40</sup>

Käytännössä tämä tarkoittaa, että esimerkiksi Venäjä ja Kiina ovat yksiköitä ja käsitteet ”anarkia” tai ”maailman talous” muodostavat rakenteen. Tässä tutkielmassa järjestelmä nähdään niin kuin Waltz on sen kuvannut, koska vaikka kyseessä on rakenteellisen realismin näkemys, voidaan sen katsoa pätevän myös uusklassisen realismin piirissä.

Waltzin mukaan järjestelmätason lähestymistapaa tarvitaan, mikäli lopputuloksiin eivät vaikuta pelkästään muuttujien väliset ominaisuudet ja yhteydet, vaan myös se, miten ne ovat järjestyneet.<sup>41</sup> Tietenkin voidaan katsoa esimerkiksi anarkian tai turvallisuusdilemman vaikuttavan Kiinan ja Venäjän valintoihin, mutta siitä huolimatta tässä tutkielmassa nähdään Kiinan ja Venäjän toimivan lähtökohtaisesti omista lähtökohdistaan. Näin ollen painopisteenä tarkastelussa on muuttujien sisäiset ominaisuudet sekä muuttujien väliset yhteydet. Uusklassinen realismi toimii näkökulmana hyvin, koska se ei sulje pois mitään tarkastelun tasoa, ainoastaan mahdollistaa painopisteen luonnin valtiotasolle, jossa päätökset tehdään, ja josta voidaan saada objektiivista ja mitattavissa olevaa tietoa. Rakenteellinen realismi jättäisi valtioiden ominaispiirteet huomiotta, jolloin voisi olla vaikea perustella eroja valtioiden toiminnassa.

Realismin teorian voidaan jakaa hyökkäyksellisiin ja puolustuksellisiin sen mukaan, miten ne suhtautuvat suurvallan pyrkimykseen kasvattaa valtaansa. Kahden suurvallan valtapolitiikat voivat olla kansainvälisen järjestelmän rakenteista sekä suhteellisista valta-asemista johtuen hyvin erilaisia. Hyökkäyksellisessä realismissa valtiot pyrkivät selviytymään anarkiassa maksimoimalla valtansa suhteessa muihin valtioihin.<sup>42</sup> Suurvallat eivät voi tietää itseensä

---

<sup>39</sup> Glenn & Howlett, 2004, s. 25

<sup>40</sup> Waltz, 1979, s. 79–81

<sup>41</sup> Waltz, 1979, s. 39

<sup>42</sup> Donnelly, 2005, s. 43



kohdistuvan uhkan määrä, joten paras puolustus on kasvattaa sotilaallista voimaa mahdollisimman suureksi. Tämä aiheuttaa jatkuvan turvallisuuskilpailun. Puolustuksellisessa realismissa oletetaan suurvaltojen tasapainottavan tilannetta, mikäli yksi suurvalta kasvaa liian voimakkaaksi. Suurvallat eivät voi kasvattaa valtaansa rajattomasti, koska vallan kasvusta voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä muiden suurvaltojen ryhtyessä vastatoimiin. Kansainvälinen järjestelmä kannustaa näin suurvaltoja maltilliseen valtapolitiikkaan ja aggressiivinen käyttäytyminen johtuu pääosin valtion sisäisistä tekijöistä.<sup>43</sup>

Ongelmana on, että pelkästään puolustuksellisesti tarkasteltuna maailmassa vallitsisi rauha ja hyökkäyksellisesti tarkasteltuna jatkuva konflikti. Todellisuus on jotain näiden ääripäiden välillä. Tarkasteltaessa maailmaa pelkästään puolustuksen tai hyökkäyksellisen realismin näkökulmasta, saadaan lopputuloksena epärealistinen kuva. Näkökulmia voidaan kuitenkin käyttää esimerkiksi tutkittaessa suurvaltojen tavoitteita.<sup>44</sup>

Hegemoninen realismi korostaa rakenteellisen realismin tavoin kansainvälisen järjestelmän rakenteiden merkitystä suurvaltojen käyttäytymisessä. Erottavana tekijänä on käsitys vakauden ja suurvaltojen välisen rauhan syistä. Rakenteellisessa realismissa vakaus muodostuu voimatasapainosta, mutta hegemonisessa realismissa vallan keskittyminen yhdelle suurvallalle luo rauhan ja vakauden. Sota puolestaan on todennäköinen silloin, kun on meneillään vallan siirtymävaihe hegemonialta toiselle.<sup>45</sup>

### 2.3.1 Uusklassinen realismi

Uusklassinen realismi noudattelee pääosiltaan muiden realismin koulukuntien ajatuksia, mutta muutamia eroja löytyy. Merkittävimpiä ovat keinot selviytyä anarkkisessa maailmassa, suhteellisen materiaallisen vallan olemus tärkeimpänä muuttujana sekä näkemys rationaalisuudesta. Tässä alaluvussa tarkastellaan uusklassisen realismin erityispiirteitä.

Uusklassisessa realismissa perusolettamuksena on muiden koulukuntien tapaan, että kansainvälinen järjestelmä on anarkkinen. Anarkkinen järjestelmä vaikuttaa kuitenkin valtioiden toimintaa hieman eri tavalla kuin muissa realismin koulukunnissa: valtiot eivät pyri hankkimaan itselleen turvallisuutta, vaan pyrkivät kontrolloimaan ja muuttamaan ulkoista ympäristöään itselleen mieleiseksi. Tämä johtaa pyrkimykseen vaikutusvallan

---

<sup>43</sup> Blombergs, 2013, s.45–47

<sup>44</sup> Donnelly, 2005, s. 43

<sup>45</sup> Blombergs, 2013, s. 52

maksimoimisesta; suuremmat resurssit mahdollistavat suuremmat tavoitteet vaikuttamisessa.<sup>46</sup>

Materiaaliset valtaresurssit (*material power capabilities*) ovat uusklassisessa realismissa tärkein yksittäinen muuttuja. Uusklassinen realismi näkee valtion ulkopoliittisen toiminnan johtuvan suoraan sen asemasta kansainvälisessä järjestelmässä sekä kyvystä käyttää materiaalista valtaa suhteesta kilpailijoihin. Tällainen materiaallinen valta kuitenkin vaikuttaa epäsuorasti järjestelmän kautta. Tämä johtuu poliittisten päättäjien toiminnasta, koska he arvioivat voimatasapainoa subjektiivisesti ja tekevät päätökset oman näkemyksensä perusteella.<sup>47</sup>

Uusklassisessa realismissa oletama valtioista rationaalisina toimijoina ei täysin päde. Valtioiden poliittiset päättäjät havainnoivat suhteellisen materiaallisen vallan vaikutukset omaan toimintaansa subjektiivisesti. Näin ollen valtiot eivät välttämättä toimi ulkopuolelta tarkasteltuna rationaalisesti, koska havainto omasta suhteellisesta vallasta järjestelmässä ei ole oikea.<sup>48</sup>

Valtiot, joiden käytettävissä olevien materiaallisen vallan välineiden määrät voidaan katsoa suunnilleen yhteneviksi, voivat toimia toisistaan poikkeavasti. Syynä tähän on valtion sisäinen yhteiskunta, joka osaltaan määrittää, kuinka paljon resursseja valtio voi käyttää ulkopoliitiikkaansa. Ei siis voida tarkastella pelkästään valtion materiaalista valtaa, koska päättäjillä ei ole käytössään kaikkia välineitä, vaan täytyy huomioida myös, kuinka paljon päättäjät voivat ohjata resurssejaan.<sup>49</sup>

Uusklassinen realismi pyrkii selittämään suurvaltojen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ei suurvaltojen valtopoliitiikan seurauksia, kuten rakenteellinen realismi.<sup>50</sup> Toisin kuin rakenteellisessa realismissa uusklassisessa realismissa ei voida tarkastella ongelmia yhdistämättä kansallista ja kansainvälistä analyysitasoa.<sup>51</sup> Suurvallat päättävät ulkopoliitikastaan sisäisessä toimintaympäristössä, joten ulkoinen toimintaympäristö ei määrää valtion toimia kansainvälisessä valtopoliitikassa. Ulkoinen toimintaympäristö, esimerkiksi järjestelmätason rajoitteet, vaikuttaa suurvaltaan ainoastaan epäsuorasti. Uusklassinen realismi pyrkii yhdistämään rakenteellisen realismin näkemyksen

---

<sup>46</sup> Rose, 1998, s. 152

<sup>47</sup> Rose, 1998, s. 146, 151

<sup>48</sup> Rose, 1998, s. 158

<sup>49</sup> Rose, 1998, s. 147

<sup>50</sup> Blombergs, 2013, s. 47

<sup>51</sup> Pursiainen & Forsberg, 2015, s. 88

kansainvälisen järjestelmän rakenteen merkityksestä klassisen realismin näkemykseen yksilö ja valtiotason tekijöiden merkityksestä valtapolitiikkaan. Näin ollen suurvallan ulkopoliittinen johto ja päätöksenteko voidaan nostaa tarkastelun kohteeksi.<sup>52</sup>

Käytännössä eri tarkastelutasot nivELYVÄT toisiinsa seuraavasti: Järjestelmätaso antaa signaaleja, joita kansallisen tason toimijat tulkitsevat. Tämän jälkeen kansallisen tason toimijoiden päätökset näkyvät valtiotason politiikkana. Signaalit ovat itsenäisiä muuttujia, mutta kansallisen tason toimijoiden tulkinnat on aina suhteutettava alkuperäiseen signaaliin.<sup>53</sup>

Yhteenvetona tämän tutkielman kannalta uusklassinen realismi asettaa seuraavia reunaehdoja: Maailma koostuu materiasta, ei käsitteistä tai merkityksistä. Maailmasta voidaan tehdä objektiivisia havaintoja ja huomio keskittyy mitattavissa sekä havaittavissa oleviin ilmiöihin. Tutkielmassa pyritään selittämään suurvaltapolitiikan syitä ja seurauksia, eikä ymmärtämään niitä. Kiina ja Venäjä pyrkivät anarkkisen maailman takia vaikuttamaan ympäristöönsä ja muokkaamaan sitä tärkeimpänä keinonaan sotilaallisen voiman kasvattaminen. Tarkastelu suoritetaan ylhäältä alaspäin, eli arvioidaan esimerkiksi valtiotason päätöksien ja doktriinien vaikutusta sotilaallisen voiman kehittymiselle. Tarkastelutasona on pääasiassa valtiotaso, koska valtion ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa voidaan parhaiten tarkastella valtiotasolla. Uusklassinen realismi mahdollistaa myös yksilötason valintojen huomioon ottamisen arvioitaessa valtion toimia.

### 2.3.2 Puolustuksellinen ja hyökkäyksellinen realismi

Defensiivinen realismi on yksi realismin teorian sisällä vallitseva teoreettinen katsantosuuntaus. Sen mukaan kansainvälisessä järjestelmässä vallitseva anarkia ei aina johda valtioiden väliseen sotaan tai konfliktiin. Defensiiviselle realismille on ominaista sen myönteisempi kuva kansainvälisestä politiikasta ja valtioiden välisistä suhteista verrattuna sen vastakohtaan eli offensiiviseen realismiin. Defensiivisen realismin mukaan valtiot rationaalisina toimijoina pyrkivät oman turvallisuutensa varmistamiseen. Blombergsin mukaan historiaa tarkastelemalla voidaan osoittaa, että etenkin suurvallat pyrkivät tasapainottamaan yhden suurvallan hegemoniapyrkimyksiä jonka seurauksena puolustuksellisella toiminnalla voidaan katsoa olevan etu hyökkäykselliseen toimintaan verrattuna.<sup>54</sup> Tähän päätelmään on päätenyt

---

<sup>52</sup> Blomberg, 2013, s. 47–48

<sup>53</sup> Rose, 1998, s. 154

<sup>54</sup> Sivonen (toim.), 2013, s. 20

myös Robert Jervis jonka mukaan länsivaltojen yhteistoiminta eri osa-alueilla selittyi yhteisen vastustajan Neuvostoliiton toiminnan tasapainottamisen tarpeesta.<sup>55</sup>

Mikäli puolustuksellisella ja varovaisella toiminnalla on etu suhteessa offensiiviseen toimintaan niin miksi sitten jotkut suurvallat toimivat aggressiivisen valtapolitiikan mukaisesti? Yhtenä selityksenä voidaan perustellusti pitää suurvallan sisäisiä tekijöitä eli valtion sisällä vallitsevaa kuohuntaa hillitäkseen suunnataan toiminta kohti jotain ulkoista uhkaa, joka vähentää sisäistä painetta ja ohjaa valtion voimavarat ulkoista uhkaa vastaan. Tätä tulkintamallia on käytetty etenkin Venäjän viimeisten vuosien toimintaa selittävänä tekijänä. Tosin täysin aukottomasti sillä ei voida selittää yksittäisen suurvallan aggressiivista toimintaa. Sisäisten tekijöiden mahdollisen vaikutuksen lisäksi on muistettava realismin yksi peruslähtökohta, jonka mukaan valtiot ovat rationaalisia toimijoita. Aggressiivinen toiminta voi myös olla yksinkertaisesti yksittäisen valtion oman turvallisuustilanteen kohentamiseen tähtäävää toimintaa. Valtioiden tunteman turvallisuuden tunteen puute suhteessa muihin valtioihin aiheuttaa väistämättä niiden välillä turvallisuuskonfliktin, joka selittää aggressiivista toimintaa sekä mahdollisesti sotaan ajautumista. Blomberg toteaa, että turvallisuuskonfliktin voimakkuuden vaihteluun vaikuttavia tekijöitä ovat valtioiden välinen ”hyökkäys-puolustustasapaino” sekä maantiede.<sup>56</sup> Jervisin mukaan turvallisuuskonfliktin yhtenä ratkaisuna on johtavan hegemonian voiman kasvattaminen sellaiselle tasolle, että muut valtiot eivät näe johtavan valtion haastamista järkevänä toimintana.<sup>57</sup>

Offensiivisen eli hyökkäyksellisen realismin tulkinnan mukaan kansainvälinen järjestelmä ja sen rakenne edistävät etenkin suurvaltojen välistä valtakamppailua. Kansainvälinen järjestelmä edistää suurvaltojen aggressiivista käytöstä sekä niiden välisiä konflikteja. Koska maailmassa vallitsee anarkian tila, valtiot eivät voi olla varmoja toistensa päämääristä. Tämä johtaa hyökkäyksellisen realismin mukaan siihen, että valtiot ovat pakotettuja kasvattamaan omaa sotilaallista voimaansa, jotta ne voivat varmistaa oman turvallisuutensa kaikissa mahdollisissa tulevaisuuden tilanteissa. Mitä enemmän yksittäinen valtio omaa voimaa, sitä paremmassa kunnossa sen turvallisuus on. Nämä kaikki tekijät johtavat väistämättä valtioiden väliseen valta- ja turvallisuuskamppailuun. Sotilaallisella voimalla on tärkeä osa hyökkäyksellisen realismin viitekehyksessä, koska sotilaallisella voimalla ja sen määrätietoisella kasvattamisella voidaan parhaiten varmistaa valtion turvallisuus anarkian hallitsemassa kansainvälisessä järjestelmässä. John Mearsheimer nimittää itseään

<sup>55</sup> Lynn-Jones & Miller (toim.), 1993, s. 294–295

<sup>56</sup> Sivonen (toim.), 2013, s. 21

<sup>57</sup> Lynn-Jones & Miller (toim.), 1993, s. 295

hyökkäyksellisen realismin edustajaksi ja hänen mukaansa kansainvälinen järjestelmä pakottaa valtiot maksimoimaan voimaansa turvallisuutensa ja selviytymisensä takaamiseksi. Selviytymisen tavoite selittää valtioiden käyttäytymisen aggressiivista luonnetta. Toisin sanottuna aggressiivinen toiminta perustuu kansainvälisen järjestelmän rakenteen sanelemalle pakolle.<sup>58</sup>

Puolustuksellisen ja hyökkäyksellisen realismin yhdistävänä tekijänä on kansainvälisen järjestelmän vaikutuksen merkitys. Valtioiden asema järjestelmän sisällä aiheuttaa erilaista käyttäytymistä sekä valtapoliittista toimintaa. Mikäli valtion asema järjestelmän sisällä muuttuu, niin silloin muuttuu myös sen harjoittama valtapoliittinen toiminta. Valtioiden väliset voimasuhteet määrittävät niiden asemaa järjestelmän sisällä. Molempien näkökantojen kannalta katsottuna valtioiden tavoitteena on maksimoida oma turvallisuutensa järjestelmän sisällä.

Puolustuksellisen ja hyökkäyksellisen realismin ero rakentuu siitä kuinka kansainvälinen järjestelmä vaikuttaa yhdessä valtion aseman kanssa sen valtapoliittiseen käyttäytymiseen. Puolustuksellisessa realismissa näkökantana on, että valtiot keskittyvät ensisijaisesti ylläpitämään omaa asemaansa sekä turvallisuuttaan ja ne turvautuvat hyökkäykselliseksi luokiteltavaan toimintaan mikäli muita järkeviä vaihtoehtoja ei ole tarjolla. Kansainvälisen järjestelmän voimatasapainon ylläpitäminen nähdään määrittävänä tavoitteena. Hyökkäyksellisessä realismissa valtioiden päämääränä on saavuttaa turvallisuus kasvattamalla omaa voimaansa ja niiden tavoitteena on pyrkiä hegemonia-asemaan.<sup>59</sup> Hegemonia-aseman voivat saavuttaa ainoastaan voimakkaat suurvallat jotka ovat luettavissa globaaleiksi suurvalloiksi. Blombergsin mukaan valtioiden defensiiviseen tai offensiiviseen valtapolitiikkaan vaikuttavia tekijöitä ovat hyökkäys-puolustustasapaino, turvallisuusedilemman voimakkuus ja maantieteelliset tekijät. Kaksi ensimmäistä ovat ominaisia etenkin puolustukselliselle realismille, kun taas hyökkäyksellisessä realismissa maantieteellä on selittävä merkitys sille, että yksittäinen valtio valitsee valtapolitiikan ohjenuorakseen offensiivisen realismin mukaisen hyökkäyksellisen strategian.<sup>60</sup>

### 3. VENÄJÄ, KIINA JA STRATEGINEN KUMPPANUUS

---

<sup>58</sup> Mearsheimer, 2001, s. 21

<sup>59</sup> Mearsheimer, 2001, s. 21–22

<sup>60</sup> Sivonen (toim.), 2013, s. 22 - 23

### 3.1 Venäjä

Vuonna 2008 Venäjällä aloitettiin asevoimien uudistaminen. Uudistuksen taustalla oli tarve asevoimien muuttamisesta nykyaikaisempaan muotoon. Uudistuksen taustalla oli Venäjän asevoimien ongelmakohtien tunnistaminen. Asevoimien uudistamisen etenemistä ja Venäjän armeijan uskottavuutta on usein arvosteltu Venäjän sisällä ja osin myös ulkomaalaisten arvioitsijoiden toimesta. Uudistamisen tämänhetkistä todellista vaihetta tai sen aikataulua on pidetty vähintäänkin epäselvänä. Sotatoimet Ukrainassa näyttivät kuitenkin Venäjän asevoimien kehittyneen tai ainakin sen saavuttaneen uuden tason.<sup>61</sup>

Venäjän turvallisuuden kehittämisen tarpeet on tiedostettu jo Neuvostoliiton hajottua 90-luvulla. Hajoamisen myötä muodostui uusia uhkakuvia sekä turvallisuusympäristö muuttui. Neuvostoliiton asevoimien paikalle tulleen Venäjän federaation armeija ei kyennyt ylläpitämään Neuvostoliitolta jäänyttä massiivista sotapotentiaalia. Sen ylläpitämiseen ja kehittämiseen ei huonon taloustilanteen takia ollut taloudellista kykyä. Neuvostoaikaiset sotajoukot oli tarkoitettu vastaamaan kylmän sodan aikaisia uhkakuvia ja erilaista toimintaympäristöä. Asevoimien tuon hetkisinä ongelmina oli aikaansa jäljessä oleva kalusto, heikosti motivoitunut upseeristo, huono palkkataso ja vähäinen määrä palveluskelpoisia sotilaita.<sup>62</sup>

Venäjä pyrki asevoimiaan parantamalla kehittämään ulkoista turvallisuuttaan. Asevoimien kehittämiseen pyrkiviä uudistuksia on toteutettu useita. Vuonna 1998 hyväksyttiin ensimmäinen uudistus, silloisen presidentin Boris Jeltsinin toimesta. Uudistuksessa määriteltiin suunta Venäjän asevoimien kehittämiseksi aina vuoteen 2005 asti. Uudistuksen tarkoituksena oli kehittää Neuvostoliiton ajoilta peräisin olevien, vanhentuneiden asevoimien perustan tilalle uusia tehokkaampia ja nykyaikaisempia joukkoja. Merkittävimpiä uudistamistarpeita nähtiin olevan henkilöstöjärjestelmä, organisaatio sekä upseeriston ajattelutavan muuttamisessa nykyaikaisemmaksi.<sup>63</sup>

Vuosituhaten lopulla Venäjän turvallisuusneuvosto hyväksyi määräyksen kansallisen turvallisuuden uuden järjestelmän käyttöönotosta. Se toimitettiin salaisena ministeriöille ja sen sisällön oletetaan käsittävän miten Venäjä pyrkii poliittiseen vaikutusvaltaan ja suurvalta-

---

<sup>61</sup> Rautala, 2014, s. 1–4

<sup>62</sup> Rautala, 2014, s. 2

<sup>63</sup> Rekkedal, 2013, s. 104

asemaan sekä yksinapaisen maailmanjärjestyksen eli Yhdysvaltojen dominoinnin estämiseen.<sup>64</sup>

Venäjällä oli tarve korjata sen sotilaalliset puutteet jo ennen Georgian sotaa. Vuosikymmenen jatkunut asevoimien uudistus ei ollut edennyt suunnitelmien mukaisesti. Isoimmat haasteet olivat edelleen upseeristossa ja organisaatiossa.<sup>65</sup> Sodan jälkeen toimeenpantiin useita asevoimien uudistuksia. Venäjän asevoimien kehittämisessä keskityttiin strategisen voiman ylläpitämiseen, suuren liikekannallepanovalmiuden saavuttamiseen, hyvään strategiseen liikkuvuuteen, logistiikkaan sekä kaluston uudistamiseen.<sup>66</sup>

Venäläisten ohjesääntöjen mukaan sota määritellään poliittisena ilmiönä, mikä johtuu valtioiden tai kansojen välisten suhteiden radikaaleista muutoksista. Sodankäynti itsessään merkitsee siirtymistä sotilaallisiin keinoihin poliittisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Sodankäynnin konkreettisena osana on aseellinen voimankäyttö. Venäläisten näkemys sodasta politiikan jatkeena seuraa marxilais-leniniläistä näkemystä väkivallan käytöstä osana valtion johtamista. Sodankäynnin muutokset nähdään venäläisessä turvallisuusajattelussa yleisinä ilmiöinä, ei ainoastaan omana kehityssuuntanaan.<sup>67</sup> Perinteiseen venäläiseen maailmankatsomukseen kuuluu oleellisesti voiman ja vallan korostaminen. Tehokas ja suuri armeija toimii suurvallan tunnusmerkkinä ja varmistaa maan vapauden ja riippumattomuuden. Venäläisen sotilaspolitiikan kehittymisen kulminaatiopisteenä toimii Neuvostoliiton hajoaminen joulukuussa 1991. Sen hajoaminen ja sotilaallisen kyvyn heikkenemisen myötä sen asevoimien ideologinen pohja hajosi.<sup>68</sup>

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Venäjän turvallisuuspolitiikkaa ja sen asevoimia ohjaa vuonna 1992 ilmestynyt kansallisen turvallisuuden lainsäädäntö. Lainsäädännössä määritellään Venäjän turvallisuuspolitiikan muodot, tehtävät, asevoimia koskevat lait sekä käskysuhteet. Presidentti on maan tärkein turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa johtava henkilö ja hän toimii samalla asevoimien ylipäällikkönä. Asevoimien kehitystä ohjaavat erinäiset doktriinit, joita uudistetaan sisä- ja ulkopoliittisten muutosten mukaisesti.<sup>69</sup>

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeisenä aikana Venäjällä on jouduttu tarkastelemaan useiden yhteiskunnallisten ongelmien lisäksi sen ulkoista turvallisuutta. Sen kannalta haasteeksi on

---

<sup>64</sup> Alafuzoff, 1999, s. 5

<sup>65</sup> Rautala 2014, s. 3

<sup>66</sup> Lalu 2014, s. 346

<sup>67</sup> Puolustusvoimien Tutkimuslaitos, 2015, s. 1

<sup>68</sup> Juntunen 2012, s. 101

<sup>69</sup> Juntunen 2012, s. 103-107

muodostunut kylmän sodan aikaisen idän ja lännen välinen maantieteellinen vastakkainasettelu ja erityisesti sen päättymisen. Suurimmaksi uhkakuvaksi muodostui etelän ja pohjoisen välille syntyneet itsenäiset valtiot ja ryhmittymät, sekä näiden muodostamat turvallisuusuhkat. Erityiseksi uhkaksi nousivat valtioiden keskistä yhtenäisyyttä horjuttavat ryhmittymät ja näiden liikehdintä entisen Neuvostoliiton alueilla. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Venäjän ei nähty omaavan riittävää sotilaallista voimaa hallita edes sen oman lähialueen tapahtumia. Neuvostoliitolta jääneen massiivisen sotapotentiaalin ylläpitämiseksi ei hajoamisen jälkeen nähty olevan riittäviä taloudellisia resursseja. Näin ollen aloitettiin kehitystoimet, joilla tavoiteltiin operatiivista toimintakykyä lähialueilla toimimiseksi.<sup>70</sup>

1990-luvulla kylmän sodan aikaiset ulkopoliittiset uhkat miellettiin vanhentuneina. Uusina uhkina pidettiin maan suistumista sekasortoon sisäisten ongelmien vuoksi, tämän seurauksena resurssien käytössä keskityttiin maan sisäisten ongelmien ratkaisemiseen. Venäjän valtion johdossa uskottiin yhä suurten ydinasevoimien muodostaman pelotteen merkitykseen ulkoisten uhkien torjunnassa.<sup>71</sup> Natoa ei enää virallisessa kannassa nähty suorana vihollisena. Vastaavasti yhteistyö Naton kanssa nähtiin jopa hyödyllisenä, osana uutta kehitystä.<sup>72</sup> Armeijan uudistamista ja kehittämistä jarrutti selkeän turvallisuuspoliittisen linjan puute. Poliittisen eliitin keskuudessa eli erimielisyyttä turvallisuusuhkista. Talouspoliittisen kehittämisen tarpeen ja länsimielisen politiikan pelossa selkeää ulkoista konkreettista uhkaa ei nähty lähitulevaisuudessa. Useiden arvioiden mukaan turvallisuuspolitiikan juuret ovat vahvassa poliittisessa lojaalisuudessa, tämä henkilöityy usein valtion johtajiin, kuten presidenttiin. Joka aikakauden ulko- ja sotilaspoliittinen suunta määräytyy pienen poliittisen eliitin ideologian mukaan. Uhkakuvien epäselvyyden vuoksi asevoimat jäivät ilman selkeää taloudellista tukea Jeltsinin aikakaudella.<sup>73</sup>

Geopoliittisen ajattelun uudelleensyntyminen oli keskeisessä roolissa Venäjällä tarkasteltaessa sen kansallisen identiteetin kehitystä. Neuvostoliiton romahduksen jälkeen pyrittiin erityisesti länsivastaisten piirissä löytämään Venäjälle uusi ideologia ja uusi suunta. Ideologiassa pyrittiin luomaan kuva euraasialaisen imperiumin synnystä, jonka painopisteenä oli Venäjän suurvalta-aseman palauttaminen. Tämä pyrki vastaamaan kylmän sodan päättymisen myötä voittajana selvinneen Yhdysvaltojen saavuttamaan yksinapaiseen maailmankatsomukseen.<sup>74</sup>

---

<sup>70</sup> Rekkedal, 2013, s. 103

<sup>71</sup> Mikkola, 2014, s. 50

<sup>72</sup> Forss, 2011, s. 14-15

<sup>73</sup> Mikkola, 2014, s. 53

<sup>74</sup> Forss, 2011, s. 11-13



Ylivallan tavoittelussa oli Venäjällä selkeästi havaittavissa merkkejä sodankäynnin ja ulkopoliittikan uusista suuntauksista, sillä tavanomaista sotilaallisen voiman käyttöä ja sillä pelottelua ei nähty ensisijaisena vaihtoehtona. Sen sijaan uusina vaikutuskeinoina oli asymmetrisen sodankäynnin keinojen käyttö kumouksellisen toiminnan saavuttamiseksi kohdealueilla. Tämän onnistumisen perusteena nähtiin olevan eri järjestöjen operaatioiden yhteistoiminta kohdealueiden vakauden kaatamiseksi. Keinovalikoiman osana olivat myös informaatioidankäynnin eri keinot ja taloudellisen painostuksen aikaansaamat mahdollisuudet. Energiaressurssien saannin turvaamisen ollessa keskeisessä asemassa maailmanlaajuisesti, sotilaallisen voiman käyttöä ei suljettu tietenkään kokonaan pois, vaan se nähtiin yhä yhtenä keinona taloudellisten ja yhteiskunnallisten päämäärien saavuttamiseksi. Suora sotilaallisen voiman käyttö nähtiin yhdeksi keinoksi talouselämän etujen ajamisessa. Merkkejä sodankäynnin kehittymisestä yllä kuvattujen toimintatapojen kaltaisiksi on havaittavissa useissa Venäjän käymissä sodissa Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen.<sup>75</sup>

Hajoamisen jälkeisen suuntausten myötä Venäjä joutuu arvioimaan uhkia kahdesta suunnasta. Naton laajentuminen itään ja Kiinan vahva taloudellinen- ja sotilaallinen kehitys. Näiden myötä uhkakuvat ovat jakautuneet itään ja länteen. Venäjällä määritellään uhkakuvat sotilasdoktriinissa, joista viimeisin on ilmestynyt vuonna 2014. Siinä se arvioi oleellisimmaksi turvallisuusuuhkaksi yhä Naton, vaikka asia onkin tulkinnanvarainen. Virallisina uhkina siinä nimetään Naton laajentuminen itään ja Yhdysvaltojen asevoimien siirtyminen Venäjän lähialueille. Uhkiksi nähdään myös Venäjään kohdistuvat vaatimukset, sotilaallisen voiman käyttö sen lähialueella sekä terrorismi. Venäjää seuranneiden asiantuntijoiden mukaan sen turvallisuusuhkien arvioidaan painottuvan todellisuudessa länteen ja erityisesti Natoon sekä sen johtomaata Yhdysvaltoja vastaan.<sup>76</sup>

Venäjällä itse sodankäynnin nähdään muuttuneen vain vähän. Sodan alkuun liitetään usein pitkä ja massiivinen ilmaoperaatio, mikä korostaa ilmavoimakomponentin tärkeyttä. Puolustuksellisesti ajateltuna ilmapuolustuksen ja ilmatorjunnan rooli on kasvanut ja sen painopiste on vastustajan ilmaherruuden kiistäminen. Sen myötä ilmapuolustuksen vaikuttamisesta onkin tullut yksi merkittävä osa maajoukkojen taistelua. Sodankäynnin liikkuvuuden korostumisen myötä aikaisempi käsitys rintamalinjoista ja niiden muodostumisesta tulee tulevaisuudessa muuttumaan. Liikkuvuuden kautta muodostuvat aktiiviset taistelutoimet muokkaavat sodan-käyntiä yhä intensiivisemmäksi, jolloin rintamalinjojen syntyminen vähenee ja taistelukenttä muuttuu aikaisempaa sirpalemaisemmaksi. Sotatekniikan korostumisen ja kallistumisen myötä miesmäärä

---

<sup>75</sup> Forss, 2011, s. 12–13

<sup>76</sup> Mikkola, 2014, s. 51

taistelukentällä vähenee ja sen ulottuvuus laajenee aikaisempia sotia huomattavasti laajemmalle. Sodankäynnin ulottuvuus koskettaa aikaisempaa enemmän asevoimien lisäksi myös siviiliyhteiskuntaa, jolloin siitä tulee osa sodankäyntiä tai sotänäyttämöä. Tällöin korostuvat politiikan ja epätavanomaisten sodankäynninkeinojen käyttö osana sodankäyntiä.<sup>77</sup>

Perinteisesti hyökkäykselliset operaatiot venäläisessä sotataidossa nähdään ilma- ja maaoperaatioiden yhteistoimintana. Niitä käytetään yhtä aikaa ilmassa ja maassa olevia kohteita vastaan koko puolustajan syvyydessä. Ilmaoperaatiot on mielletty maajoukkojen taistelua tukevana toimintona, ei itsenäisenä operaationa.<sup>78</sup> Ilmaoperaatioiden kehittymisestä itsenäisiksi operaatioiksi on merkkejä viimeaikaisissa tapahtumissa esimerkiksi Syyriassa. Venäjä noudattelee kansainvälistä trendiä ilmaoperaatioiden käynnistämisestä, jota saattaa seurata maaoperaation aloittaminen. Syyrian tapahtumat kuitenkin puoltavat näkemystä perinteisten maavoimien käytön rinnalle syntyvästä ilmaoperaation hyödyntämisestä venäläisessä sodankäynnissä.

## 2.1 Sotilasdoktriinin kehitys

Venäjän kansallisten etujen puolustamisen periaatteet sekä uhkiin ja haasteisiin reagoinnin luonteet ja menetelmät määritellään Venäjän federaation sotilasdoktriinissa. Sotilasdoktriini on luonteeltaan poliittinen asiakirja, jossa määritellään valtiollisella tasolla käytettävissä olevat sotilaalliset keinot poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. Lisäksi siinä määritellään suunnat sotilaallisten tehtävien luonteesta ja niiden ratkaisutavoista, sotien ja sotilaallisten konfliktien luonteesta sekä sotilaallisesta kehittämisestä.<sup>79</sup>

Venäläinen sotilasdoktriini perustuu Venäjän perustuslakiin, liittovaltion lakeihin, muihin normatiivisiin asetuksiin sekä kansainvälisiin velvoitteisiin ja sitoumuksiin.<sup>80</sup>

Sotilasdoktriinin sisältöä ohjaavat erilaiset ulko- ja turvallisuuspoliittiset konseptit ja doktriinit. Niissä esitetään näkemykset kunkin aikakauden sotilaallisen turvallisuuden uhkista ja sotilaallisen voiman käytöstä turvallisuuden takaamiseksi ja poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.<sup>81</sup>

Venäläisen määritelmän mukaan sotilasdoktriinin sisällön tulisi vastata kysymyksiin sotilaallisen voiman käytön muodoista erilaisissa uhkatilanteissa sodan ja rauhanaikana,

<sup>77</sup> Huttunen, 2009, s. 298-299

<sup>78</sup> Huttunen, 2009, s. 299

<sup>79</sup> Alafuzoff 1999, s. 3

<sup>80</sup> Alafuzoff 1999, s. 3-4

<sup>81</sup> Juntunen, 2012, s. 108

sotilaallisen turvallisuuden takaamiseen ja puolustuskyvyn kehittämiseen, sotilaallisten uhkakuvien ja niiden konkreettisiin uhkakuvien asteisiin, sodankäynnin luonteen ja asevoimien kehittämiseen tarkoituksenmukaiseksi sekä sodan päämäärien ja asevoimien käytössä oleviin keinovalikoimiin asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi.<sup>82</sup>

Venäläinen sotilasdoktriini on siis strategisen tason asiakirja, jossa määritellään valtion suhtautuminen sotaan. Venäläinen sotilasdoktriini tulee erottaa länsimaisesta määritelmästä siitä puuttuvan operatiivisen ja taktisen tason taisteluopin ominaisuuden takia. Venäläinen julkaistu sotilasdoktriini on siis osa asiakirjakokonaisuutta, missä esitetään tiivistetysti kansallisen turvallisuus- ja valtion sotilaspolitiikan suuntaviivat menneiden kokemusten perusteella.<sup>83</sup> Sotilasdoktriinin merkitystä tuleekin tutkijoiden mielestä tarkastella osana laajempaa Venäläistä sotilaspoliittista ajattelua ja ideologiaa, sekä pyrkiä tulkitsemaan sitä ajankohtaisten turvallisuuspoliittisten tilanteiden muutoksen kontekstissa.<sup>84</sup>

Venäjän julkaistuja sotilasdoktriineja voidaan tarkastella kahtena ajanjaksollisena kokonaisuutena ennen ja jälkeen *World Trade Centerin* terroristihyökkäysten. Maailman turvallisuusympäristö muuttui merkittävästä vuoden 2001 tapahtuneen New Yorkin terroristiskujen jälkeen.<sup>85</sup> ”Sohaisusta ampuaispesään” seurasi Yhdysvaltojen johtama terrorismin vastainen sota, mikä ulottui Afganistanin kautta Irakiin ja myöhemmin Libyaan. Terrorismin vastaisen sodan myötä maailman turvallisuusympäristössä siirryttiin uudelle aikakaudelle. Tarkasteltaessa Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen julkaistuja sotilasdoktriineja ja uudistusohjelmia voidaan selkeästi havaita, että Venäjän sotilaspolitiikan päämäärät ja keinovalikoimat ovat muuttuneet kuvattuina ajanjaksoina merkittävästi.<sup>86</sup>

Ajanjaksoja voidaan tarkastella myös Venäjän valtiovallan idealistisen pohjan muutoksien kautta. Nykyisen Venäjän presidentin Vladimir Putinin vuoden 2001 valtaantulon jälkeen sotilasdoktriinin kehittäminen on saanut nykyisen suuntansa.<sup>87</sup> Putinin aikakaudella viimeisen viidentoista vuoden aikana Venäjän sotilaspoliittisten päämäärien ja niiden ratkaisemiseksi käytössä olevien keinojen suunta on muuttunut jyrkästi.<sup>88</sup>

Venäjällä on Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen julkaistu yhteensä neljä virallista sotilasdoktriinia (vuosina 1993, 2000, 2010 ja 2014) Uusin sotilasdoktriini koostuu neljästä

---

<sup>82</sup> Alafuzoff, 1999, s. 3–4

<sup>83</sup> Lalu, 2014, s. 331

<sup>84</sup> Pynnönen, 2015, s. 13

<sup>85</sup> Juntunen, 2012, s. 109

<sup>86</sup> Pynnönen, 2015, s. 69

<sup>87</sup> Iivonen, 2005, s. 28

<sup>88</sup> Pynnönen, 2015, s. 69

pääluvusta, joita ovat yleiset lähtökohdat, sotilaallisten vaarojen ja uhkien määrittely, sotilaspolitiikka sekä puolustuksen taloudellinen turvaaminen.<sup>89</sup> Venäjän sotilasdoktriini henkii kunkin aikakauden sotilaspoliittista kehityssuuntaa ja sotilaallisen suorituskyvyn kehittymistä. Sotilasdoktriinien kehittymisen ja uhkakuvien muuttuminen luo lähtökohdat sotapotentialin kehittämiseksi.

Sotilasdoktriinissa esitellään turvallisuusympäristöä ja sen muutosta koskeva tilannekuva ja sen kautta arvioidut tärkeimmät ulkoiset ja sisäiset sotilaalliset vaarat sekä uhkat.<sup>90</sup> Edellä kuvattujen turvallisuuspoliittisten ajanjaksojen kautta tarkasteltaessa sotilaalliset vaarat ja uhkat ovat selkeästi muuttuneet 2000-luvulla. Vuonna 1993 julkaistua doktriinia on luonnehdittu kansainvälistä yhteistyöhakuisuutta tavoittelevana, globaalia turvallisuutta edistävänä. Doktriini ei määritellyt Venäjälle suoranaista vihollista eikä selkeää vastustajaa, vaan sotilaallisiksi vaaroiksi kuvattiin aluevaatimukset, paikalliset sodat sekä konfliktit. Erityisesti vaaraksi koettiin muiden maiden puuttuminen Venäjän sisäisiin asioihin, jotka kärjistyessään voisivat muuttua välittömäksi sotilaalliseksi uhkaksi. Uhkakuvien myötä sotilaallisen voiman käytön keskeinen ajatus oli käyttää rauhanajan joukkoja paikallisten sotien ja alueellisten konfliktien osalta. Rauhanajan kokoonpanossa joukot oli alueellisesti ryhmitetty ja niitä kyettäisiin vahventamaan tarvittaessa maan muilta suunnilta alueelle kuljettavilla joukoilla. Arvioiden mukaan taistelutoimien laajuus vaihtelisi sissisodankäynnistä aina kahden osapuolen operatiivisstrategisten yhtymien väliseksi taisteluiksi.<sup>91</sup>

Vuonna 2000 julkaistu uusi sotilasdoktriini noudatteli vuonna 1999 julkaistun doktriinin luonnoksen asetelmaa, jossa vastakkainasettelu oli palannut kansainvälisen turvallisuuspolitiikan tilannekuvaukseen.<sup>92</sup> Keskeisen vaikutuksen oli tuottanut Naton laajeneminen ja sen toteuttama ilmaoperaatio Kosovossa, mikä päättyi Jugoslavian hajoamisen vuonna 1999. Vaikutukset Naton toiminnasta näkyivät vuoden 2000 doktriinissa uusina uhkakuvina ja käsityksinä sodan ja taistelun kuvan muutoksesta. Uudessa doktriinissa säilytettiin edelleen vuonna 1993 julkaistun doktriinin uhkamallit sisäisistä uhkista.<sup>93</sup> Vuoden 2001 terrori-iskujen jälkeen Venäjällä herätettiin globaalin turvallisuusympäristön nopeaan muutokseen. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen maa oli toipumassa suurista sisäpoliittisista ongelmista, taloudellisista haasteista sekä Tšetšenian sodasta. Vuonna 2000 julkaistussa sotilasdoktriinissa ei osattu varautua globaalin turvallisuustilanteen

<sup>89</sup> Pynnönen, 2015, s. 13, 18

<sup>90</sup> Pynnönen, 2015, s. 29

<sup>91</sup> Lalu, 2014, s. 337–338

<sup>92</sup> Alafuzoff, 1999, s. 9

<sup>93</sup> Lalu, 2014, s. 343

poikkeukselliseen suuntaan. Tapahtumien myötä asevoimille annettiin kuitenkin nopeasti uusia ohjeita tehokkaiden nopean toiminnan joukkojen kehittämiseksi ja ydinaseiden modernisoimiseksi. Uudistustoimia pidettiin elintärkeinä muuttuvassa globaalissa tilanteessa.<sup>94</sup>

Vuonna 2003 Venäjän puolustusministeriö käynnisti uudistusohjelman, mikä sisälsi vahvasti sotilaallista doktriinia muistuttavia linjauksia ja siinä määriteltiin sotilaalliset uhkat ja kehittämistehtävät. Ohjelmasta teki merkittävän sen ajatuksellinen ero aikaisempiin doktriineihin ja niiden luonnoksiin, joissa tulevaisuutta rakennettiin Neuvostoliitolta perityn sotilaallisen potentiaalin pohjalta. Vuoden 2003 kehittämisohjelmassa lähtökohdiksi asetettiin uusien asevoimien rakentaminen, sillä neuvostoarmeijan asevoimien kehitystyö oli tullut päätökseensä.<sup>95</sup>

Uudistustoimiin ryhtymisen perustana oli tiettävästi varautuminen muuttuviin uhkakuviin asevoimien tavoitteellisen kehittämisen kautta. Kehitysohjelmassa Venäjän sotilaalliset uhkat jaettiin ulkoisiin, sisäisiin ja rajat ylittäviin uhkiin. Ulkoisista uhkista korostui huoli Venäjän sisäisiin asioihin puuttumisesta. Sisäisinä uhkina pidettiin Venäjän perustuslaillisen järjestelmän horjuttamisyrietykset ja alueellisen eheyden rikkominen. Rajat ylittävänä, ns. globaaleina uhkina pidettiin kansainvälistä terrorismia sekä järjestäytynyttä rikollisuutta. Asevoimien rooli näiden uhkien ehkäisemiseksi oli keskeinen, osana muita turvallisuusviranomaisia. Sodan ja taistelun kuva arvioitiin kehittyneen monitasoiseksi. Sodan ja taistelun kuva ei ollut enää yksiselitteinen, yksi malli johon Venäjän oli varauduttava. Sodan ja taistelun asymmetrisen luonteen vuoksi sodankäynnissä tulisi korostumaan aloitteellisuuden merkitys, kaukovaikutteisten täsmäaseiden sekä ilmavoimien käyttö. Kehityssuunnan taustalla ymmärrettiin olevan teknologinen kehittyminen niin joukkojen kuin taisteluvälineidenkin osalta.<sup>96</sup> Uusien globaalien turvallisuuskehittymisen trendien myötä Venäjä joutui jatkuvasti kasvavan terrorismin kohteeksi Kaukasian alueella. Georgian ja Venäjän välinen konflikti kärjistyi elokuussa 2008. Se asetti asevoimille uusia haasteita, joihin asevoimissa ei oltu valmistauduttu.<sup>97</sup>

2000-luvun alun globaalien turvallisuusuhkien ja asevoimien uudistusohjelman myötä uusi sotilasdoktriini julkaistiin 2010. Doktriini oli aikaisempiin doktriineihin nähden yksityiskohtaisempi, tai ainakin sen julkaistu versio oli perusteellisempi. Tutkijoiden mukaan

---

<sup>94</sup> Juntunen, 2012, s. 109

<sup>95</sup> Lalu, 2014, s. 344

<sup>96</sup> Lalu, 2014, s. 344.

<sup>97</sup> Juntunen, 2012, s. 109

doktriini heijastelee Venäjän vahvistunutta itseluottamusta ja kansallisen ideologisen suunnan selkeytymistä.<sup>98</sup> Julkaistussa doktriinissa oli palattu vuoden 1993 doktriinin jaotteluun sotilaallisista vaaroista ja uhkista.<sup>99</sup> Vaarojen ja uhkien osalta Venäjän joutumista laajamittaiseen sotaan ei pidetty todennäköisenä, mutta niihin oli kuitenkin varauduttava.<sup>100</sup>

Vuoden 2010 doktriinissa Nato mainittiin ensimmäistä kertaa, vaikka siihen oli aikaisemmissa doktriineissa viitattu sotilaallisena liittoumana.<sup>101</sup> Naton lisäksi sotilaallisina vaaroina mainittiin kehitystrendien myötä strategisen ohjustorjuntajärjestelmän kehittäminen, sotilaallisen voiman käyttö ilman YK:n hyväksyntää ja vastoin kansainvälisen oikeuden käytäntöä. Muina sotilaallisina vaaroina nimettiin alueellisten vaatimusten esittäminen Venäjälle tai sen liittolaisille sekä kansainvälisen terrorismin ja joukkotuhoaseiden leviäminen. Sotilaallisina uhkina mainittiin Venäjän valtiollisen ja sotilaallisen toiminnan estäminen, strategisten ydinaseiden toiminnan vahingoittaminen, hyökkäykset ydin- tai jonkin muun strategisen teollisuuden toimialoja kohtaan. Myös sotilaallinen ryhmittäytyminen ja mobilisoituminen Venäjän lähialueilla koettiin selkeiksi uhkiksi.<sup>102</sup>

Uusimman vuonna 2014 julkistetun sotilasdoktriinin tilannekuva on aiempaa yksityiskohtaisempi. Tukijoiden mukaan se kuvastaa Venäjän viimeaikaisia pyrkimyksiä määritellä maailmanpolitiikassa vaikuttavat ilmiöt eri arvomaailmojen ja kehitysmallien väliseksi kamppailuksi. Maailmanpoliittinen tilanne jaetaan kolmen kokonaisuuden mukaisesti globaalin kilpailun lisääntymiseksi, vallan uusjaoksi maailmassa sekä alueellisten konfliktien hallinnan epäonnistumiseksi nykyisten kansainvälisten järjestelmien puitteissa. Niiden tuottamat erilaiset epäsuorat ja suorat valtioiden väliset jännitteet kuvataan maailman turvallisuuskehitystä kärjistäviksi elementeiksi.<sup>103</sup> Merkittävää uudessa sotilasdoktriinissa on sen eroavaisuus aikaisempiin doktriineihin uhkakuvien muutoksen ja kehittymisen suunnassa. Uusimmassa doktriinissa Venäjää vastaan kohdistuvien sisäisten ja ulkoisten uhkien välinen raja on hämärtynyt ja monitasoistunut. Keskeisen viestin tällä kehityksellä arvellaankin olevan Venäjän halun ilmoittaa sen kehittävän turvallisuusajatteluaan ja asevoimiaan sodan kuvan muutoksen suuntaisesti.<sup>104</sup>

Aikaisempiin doktriineihin nähden uudessa versiossa ulkoiset sotilaalliset vaarat on määritelty aikaisempia versioita selkeämmin. Tunnuksenomaista selkeämmälle ja terävämmälle

<sup>98</sup> Juntunen, 2012, s. 109

<sup>99</sup> Lalu, 2014, s. 353

<sup>100</sup> Juntunen, 2012, s. 110

<sup>101</sup> Lalu, 2014, s. 353

<sup>102</sup> Juntunen, 2012, s. 111

<sup>103</sup> Pynnönen, 2015, s. 29

<sup>104</sup> Pynnönen, 2015, s. 32

määrittelylle doktriinissa on tietynlainen asioiden toteaminen tämänhetkisenä kehityksenä, joka on jo käynnissä. Ajattelun keskiössä on Naton sotilaallisen infrastruktuurin lähentyminen kohti Venäjän rajoja, mikä on osiltaan seurausta Naton laajentumisesta. Sen nähdään olevan tarkoituksenmukaista kehitystä Venäjän poliittiseksi tai sotilaalliseksi painostamiseksi. Kehityssuuntaa tulee tarkastella erityisesti Ukrainan tapahtumien valossa. Naton sotilaallisen infrastruktuurin lähentymisen lisäksi myös Venäjä on omalla toiminnallaan saattanut itsensä alttiiksi näille ulkoisille uhkille.<sup>105</sup>

Ulkoisiksi sotilaallisiksi vaaroiksi doktriinissa mielletään neljätoistakohtainen uhka-arvio, joista kolme ovat muotoiluiltaan edellisten kaltaisia. Niitä ovat Venäjän federaation ja sen liittolaisten alueeseen kohdistuvat aluevaatimukset ja sekaantuminen niiden sisäisiin asioihin.<sup>106</sup> Toiseksi mainitaan yksittäisten valtioiden tekemät kansainvälisten sopimusten loukkaukset sekä aiemmin solmittujen kansainvälisten aseiden kielto-, rajoitus- tai vähentämissopimusten noudattamatta jättäminen. Kolmanneksi kuvataan kriisipesäkkeiden olemassaolo, niiden syntyminen ja aseellisten konfliktien eskaloituminen Venäjän federaation ja sen liittolaisiin rajoittuvien valtioiden alueella. Uutena ulkoisiin sotilaallisiin vaaroihin on lisätty informaatio- ja kommunikaatioteknologian hyväksikäyttö sotilaspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka ovat ristiriidassa kansainvälisen oikeuden kanssa. Toiseksi uudeksi sotilaalliseksi vaaraksi määritellään hallinnot, joiden harjoittama politiikka uhkaa Venäjän etuja. Valtioiksi luetaan mukaan myös ne hallinnot, jotka on perustettu laillisen valtiovallan kukistumisen seurauksena. Kolmanneksi uutena sotilaallisena vaarana on määritelty Venäjän valtiota vastaan kohdistuva ulkovaltojen ja niiden koalitioiden erikoispalveluiden ja organisaatioiden vahingollinen toiminta.<sup>107</sup>

Uusimmassa julkaisussa sotilasdoktriinissa tärkeimmät sotilaallisen uhat eivät ole muuttuneet merkittävästi aikaisemmin julkaistuista doktriineista.<sup>108</sup> Tärkeimmäksi sotilaalliseksi uhaksi määritellään *”sotilaspoliittisen tilanteen (valtioiden välisten suhteiden) nopea kärjistyminen ja olosuhteiden muodostumien asevoimien käytölle.”*<sup>109</sup> Uhkan määrittely henkii pyrkimystä vastaamaan sotilaallisesti yhä nopeammin syntyvään uhkaan, joskaan suoranaisia konkreettisia olosuhteita, missä asevoimien käytölle muodostuu edellytys, ei anneta.

Vuoden 2014 sotilasdoktriinissa sotilaspolitiikan suunnaksi ja tavoitteeksi on määritelty Venäjän federaation sotilaallisten konfliktien hillitseminen ja ennakolta estäminen,

<sup>105</sup> Pynnönen, 2015, s. 33

<sup>106</sup> Venäjän Federaation sotilasdoktriini 2014, s. 3-4

<sup>107</sup> Sotilasdoktriini, 2014, s. 3-4

<sup>108</sup> Pynnönen, 2015, s. 40

<sup>109</sup> Sotilasdoktriini, 2014, s. 4

sotilaallisen organisaation sekä asevoimien ja muiden joukkojen ja elinten käyttötapojen kehittäminen, liikekannallepanovalmiuden parantaminen, tavoitteena taata Venäjän federaation puolustus ja turvallisuus ja myös sen liittolaisten edut.<sup>110</sup> Sotilaspolitiikka tulee ymmärtää laajasti sotilaallista voimankäyttöä ohjaavien periaatteiden ja käytäntöjen kokonaisuutena.<sup>111</sup>

Vuoden 2014 sotilasdoktriinissa määritellään puolustusteollisuuden kehittämisen painopisteet, perusperiaatteet ja tehtävät. Ne myötäilevät vahvasti vuonna 2010 julkaistun doktriinin peruslähtökohtia. Uusimmassa versiossa asevoimien varustamisen painopiste ja tavoitetaso kuitenkin kuvataan aiempaa yksityiskohtaisemmin. Uusimman doktriinin mukaan sotilastaloudellisen kehittämisen painopisteenä ovat uusien täsmäasemallien kehittäminen ja niiden torjunta-järjestelmät, ilma-avaruuspuolustuksen välineet sekä viesti-, tiedustelu-, johtamis- ja elektronisen sodankäynnin järjestelmät.<sup>112</sup> Lisäksi doktriinissa on mainittu *miehittämättömien lento-koneiden, robotisoitujen iskujärjestelmien, nykyaikaisten kuljetusilmavoimien sekä sotilaan henkilökohtaisen suojarahvarustuksen kehittäminen*.<sup>113</sup> Doktriinissa esitetyt painopisteet luovat pohjan asevoimien rakentamiselle ja kaluston modernisoimiselle.

## 3.2 Kiina

### 3.2.1 Geopolitiikka

Kiina on maailman suurin valtio väestön lukumäärällä mitattuna ja pinta-alaltaan se on maailman kolmanneksi suurin valtio. Kiinalla on pitkät rajat naapurivaltioidensa kanssa suuresta pinta-alasta johtuen. Kiinan rajan kokonaispituudesta lähes puolet on rantaviivaa. Maantieteellisesti tarkasteltuna Kiina voidaan jakaa kolmeen maastollisesti erityyppiseen alueeseen. Selkeästi omalainen topografinen alue on maan länsiosaa hallitseva vuoristoinen ylänköalue, jossa sijaitsee Tiibetin ylänkö ja Himalajan vuoriston pohjoisalue. Tälle alueelle ominaisia piirteitä ovat vuoristot ja aavikot. Toinen maastollisesti erilainen maa-alue on pohjoista hallitseva matalampi ylänköalue, jolle ominaisia piirteitä ovat suuret kuivat tasangot ja arot. Viimeinen erillisesti määritettävä alue on maan etelä- ja kaakkoisosiin keskittyvä tasanko-alue. Tällä alueella sijaitsevat Kiinan joet, jokilaaksot, suistoalueet ja viljelyyn

<sup>110</sup> Venäjän sotilasdoktriini, 2014, s. 5

<sup>111</sup> Pynnönen, 2015, s. 46

<sup>112</sup> Pynnönen, 2015, s. 59

<sup>113</sup> Venäjän sotilasdoktriini, 2014, s. 13



soveltuvat alangot. Kiinan suurimmat kaupungit, satamat ja parhaimmat viljelymaat sijaitsevat viimeiseksi mainitulla alueella.<sup>114</sup>

Kiina sijaitsee kolmen eri ilmastovyöhykkeen alueella. Pohjois-Kiinan osalta ilmasto on viileää. Etelässä Kiinaa hallitsee subtrooppisen vyöhykkeen ilmasto. Väliin jäävällä alueella vallitsee lauhkea ilmasto. Rannikolla ilmasto on pääasiallisesti suosiollinen, meri ei jäädy talvikuukausien aikana. Tämä mahdollistavaa ympärivuotisen merenkulun, joka on olennaista hyvien kauppayhteyksien luomiseksi. Kiinan rannikkoalueilla esiintyy runsaasti taifuuneita ja monsuunisateita, jotka aiheuttavat omat riskinsä merenkulun ja kaupankäynnin turvallisuudelle.

### 3.2.2 Poliitiikka

Kiinan poliittista järjestelmää kuvaa parhaiten hierarkkisuus ja kerrostuneisuus. Poliittinen järjestelmä on kolmio, jossa kärjessä olevat päättäjät tekevät lakeja ja säännöksiä. Alemmalla tasolla sijaitsevat virkamiehet ja poliittiset elimet toteuttavat niitä. Tällainen yksinkertaistettu selitysmalli ei ole ehkä paras tapa kuvata Kiinan poliittista järjestelmää, koska kärjessä olevat johtajat tarvitsevat heidän alapuolellaan olevien laitosmaisten poliittisten elinten suosion. Kiinan poliittisen järjestelmän voi karkeasti jakaa sen toimijoiden osalta kahteen eri ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat institutionaaliset toimijat kuten esimerkiksi kansankongressi. Toinen ryhmä muodostuu enemmän henkilöiden ympärille. Molemmat ryhmät ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa, sillä instituutiot antavat päätäntävällän yksilöille ja yksilöt tekevät päätökset suurempien suuntalinjojen osalta.<sup>115</sup>

Tärkein Kiinan kansantasavallan instituutioista on kansan kongressi eli puoluekokous. Kansan kongressi kutsutaan kokoon vähintään kerran viidessä vuodessa, se voidaan kutsua erikoistapauksissa myös useammin. Kongressiin kutsutaan yleensä kahden tuhannen edustajan päättäjäelin ja pysyväiskomitean tekemät esitykset ja linjaukset hyväksytään sen äänestyksen kautta. Kansan kongressin tärkein symbolinen tehtävä on osoittaa kommunistisen puolueen valtaa sekä kansan yhtenäisyyttä. Kansan kongressi vastaa komitean jäsenten valinnoista aina puolueen ylimpään johtoon saakka.<sup>116</sup>

Politbyroo toimii kansan kongressin ja keskuskomitean yläpuolella, sen jäsenet kuuluvat myös alle kuuluvaan pysyväiskomiteaan. Kommunistisen puolueen tärkeimmät toimijat ovat

<sup>114</sup> Central Intelligence Agency, 2015

<sup>115</sup> Saich, 2005, s. 96 - 97

<sup>116</sup> Saich, 2005, s. 98

politbyroo ja pysyväiskomitea. Nämä valmistelevat ja päättävät suurimmasta osasta sisä- ja ulkopoliittisista asioista. Pysyväiskomitea on tarkkaan valittujen päättäjien ryhmä joka tekee tärkeimmät päätökset politbyroolle esiteltävistä asioista.<sup>117</sup>

Tämän tutkielman kannalta oleellisin osa-alueen eli ulko- ja sotilaspolitiikan tärkein päättäjä on presidentti. Hän johtaa valtioneuvoston tekemien päätösten mukaista toimintaa. Presidentti vastaan Kiinan ulkopoliittisista tapaamisista ja allekirjoittaa Kiinan kansainväliset sopimukset. Presidentti vastaa Kiinan sotatilasta sekä kansanarmeijan mobilisaatiosta. Pää- ja ulkoministeri ovat presidentin mukana päättämässä ulkopoliittisista asioista, ja heillä on valtuus antaa virallisia lausuntoja ulkovalloille. Instituutiotasolla Kiinan ulkopoliitikasta vastaa ulkoministeriö, jota ohjaa puolueen ylin johto ulkopoliittisissa asioissa. Sotilaspolitiikassa tärkein päättävä elin on presidentin johtama keskussotilaskomissio.<sup>118</sup>

### 3.2.3 Talous

Taloutensa osalta Kiina on suurvalta. Vuonna 2014 sen talous oli maailman toiseksi suurin jääden jälkeen vain Yhdysvalloista. Sen bruttokansantuote oli kyseisenä vuonna arvolta noin 10,4 biljoonaa dollaria. Ominaista Kiinan taloudelle on teollisuuden raaka-aineiden ja tuotteiden tuonti ulkomailta ja teollisesti valmistettujen tuotteiden valmistaminen vientiin sekä kotimarkkinoille<sup>119</sup>.

Viime vuosien aikana työntekijäkustannukset ovat kasvaneet Kiinassa, tämän seurauksena ulkomaiset yritykset ovat vähentäneet toimintaansa Kiinassa. Tuontirakenteen osalta Kiinan energia- ja raaka-ainetuonti ovat korostuneessa asemassa. Tästä suurin osa käytetään teollisuuden tarpeisiin. Kiinan talous ja kiinalaisten elintaso kasvaa, tästä johtuen erityisesti energiaraaka-aineiden kysyntä on kasvanut sisäisillä markkinoilla. Kiinan omat energiavarat eivät nykyisellään riitä kattamaan kulutuksen kasvua ja tämän takia se on aikaisempaa riippuvaisempi tuontienergiasta.<sup>120</sup>

Kommunistinen puolue asetti viisivuotissuunnitelmassa tavoitteeksi vuosille 2011 – 2015 talouskasvun 7 % vuotuinen kasvu. Tavoitteen mukainen kasvu on muodostunut vähitellen aiempaa isommaksi haasteeksi. Vuonna 2015 bruttokansantuotteen prosentuaalinen kasvu jäikin niukasti asetetun 7 % tavoitteen alle.

---

<sup>117</sup> Saich, 2005, s. 101

<sup>118</sup> Saich, 2005, s. 102

<sup>119</sup> The World Bank

<sup>120</sup> Information Office of the State Council, 2012

Hidastuneen talouskasvun taustalla on monia syitä. Yleisesti syynä pidetään teollisuuden tuotannon vähenemistä, normaalia muutosta maailman talouden heikkenemisen mukana, sisäistä velkakriisiä ja talouden rakenteen muuttumista. Näiden lisäksi useat taloustieteilijät muistuttavat, että myös Kiinan talouteen pätee yleinen vuorottelu eli kasvu- ja laskusuhdanteet.<sup>121</sup>

Maailmanlaajuinen finanssikriisi ei vaikuttanut merkittävästi Kiinan talouteen. Tilastojen ja taloustieteilijöiden näkemyksen perusteella Kiina oli vuosituhannen lopulla sekä 2010-luvun alussa maailman talouden tukipilari. Tämän vuosikymmenen puolivälissä on havaittavissa, että maailman talouden pitkään jatkunut alennustila alkaa vaikuttaa myös Kiinaan ja Aasiaan. Kiinan osalta se on vain osatekijä sille miksi sen talous on heikentynyt verrattuna aiempiin kasvuvuosiin.

Julkistalouden kasvun kolme oleellista osatekijää ovat Kiinan kannalta suotuisia. Miksi sitten sen kasvu hiipuu? Yhden tekijän osoittaminen ei ole mahdollista, koska talouskasvun jatkuva takaaminen on ongelmallista. Yleisimmin tiedettyjä hiipumisen tekijöitä ovat talouden rakenteen muutos, verotuksen vanhanaikainen malli ja julkistalouden liialliseksi kasvanut byrokratia. Näistä tekijöistä suurin on talouden rakenteen muuttuminen, joka puolestaan johtuu pakon sanelemasta tekijästä. Kiinan talous rakentuu vientiin, jonka pääpainopiste on puolivalmiiden tuotteiden teollinen viimeistely. Kun Kiinan tärkeimmät talous kumppanit ovat taloudellisissa ongelmissa ja niiden tuonti on heikentynyt, on Kiina keskittynyt kehittämään kotimaansa markkinoita talouden vahvistamiseksi. Kotimaan kysynnän vahvistumisen tueksi Kiinassa on vauhditettu talouden rakenteen muutosta vahvistamalla palvelusektorin kehitystä. Rakenteellisten muutosten toteuttaminen ei tapahdu nopeasti ja näin ollen on loogista, että Kiinan talous hiipuu.<sup>122</sup>

### 3.2.4 Asevoimat

Kiinan Kansan vapautusarmeija perustettiin 1940-luvulla sisällissodassa taistelleen Puna-armeijan perustalle. Aluksi sen tärkein tehtävänä oli puolustaa maan itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta. Tämän lisäksi Kansan vapautusarmeijan tehtävänä oli puolustaa vallankumousta ja kansalaisten oikeuksia. Tämän perusteella on huomioitava, että vahva

<sup>121</sup> Melender - Arvopaperi, 2016, s. 24

<sup>122</sup> UNCTADSTAT – United Nations Conference on Trade and Development

poliittinen ohjaus näkyi asevoimien tehtävissä. 1970-luvulle saakka asevoimien doktriini perustui Kansan sodan ideologialle. Kansan sodalla tarkoitetaan eräänlaista poltetun maan taktiikkaa, jonka tarkoituksena on koko yhteiskunnan voimin tuottaa sissisodan keinoin hyökkääjälle tappioita sen omalla alueella.. Kansan sodan taustalla oli ajatus, että Kiina taistelisi teknologisesti kehittyneempiä vihollisia vastaan. Suurimmiksi uhkaajiksi koettiin Neuvostoliitto ja Yhdysvallat joiden kukistamiseksi Kiina ei kykenisi käymään sotaa hyökkääjän ehdoilla vaan sen tuli voittaa vahvempi vihollinen sissisodan ja määrällisen ylivoiman avulla.<sup>123</sup>

Seuraavalla vuosikymmenellä näkemykset muuttuivat. 1980-luvulla Kiinassa tehtiin päätös, että laajamittainen sota joko Yhdysvaltoja tai Neuvostoliittoa vastaan olisi epätodennäköinen skenaario. Vastaavasti sen rajojen läheisyydessä tapahtuva paikallinen konflikti olisi paljon todennäköisempi vaihtoehto. Uuteen uhkaan Kiina kehitti paikallisen sodan doktriinin, jossa eteen asetettu puolustus määriteltiin uudelleen. Aikaisemmin rajan alueita koskenut toimintatapamalli puolustuksesta määriteltiin koskemaan myös Kiinan merialueita, ilmatilaa sekä avaruutta. Tästä johtuen sen meri- ja ilmavoimien kalusto uudistettiin ja sen vahvuutta lisättiin. Eri puolustushaarojen vaikutus kasvoi huomattavasti Kiinan sotilaallisessa ajattelussa.<sup>124</sup>

Vuosituhanne lopun sodat kuten Irakin ensimmäinen sota olivat Kiinalle osoitus tulevaisuuden asevoimien vaatimuksista. Yhdysvaltojen korkean teknologian asejärjestelmät yllättivät Kiinan asevoimat suorituskyvyllään. Kiinan asevoimien doktriini oli jälleen muutoksen tarpeessa. Yleisen käsityksen mukaan sen asevoimien suorituskyky vastasi keskiverto-teknologiaa käyttävien maiden asevoimien suorituskykyä. Erityisesti heikko häiveteknologia yhdessä nykyaikaisten havainnointi- ja informaationsodankäyntijärjestelmien kanssa olivat kipukohtia. Myös täsmäaseiden ja johtamisjärjestelmien osalta havaittiin huomattavia puutteita. 1990-luvulla todettiin, ettei edellisen uudistuksen toiminnallisia ideoita ja hankkeita pystytty toteuttamaan halutulla tavalla. Asevoimien suorituskyky oli yhä liian maavoimiin nojaava.

Uudessa doktriinissa painotukseksi lisättiin aiempien suorituskykypuutteiden paikkaaminen. Doktriinia täydennettiin 1990-luvulla ja Kiina osoitti Taiwanin kriisin yhteydessä suorituskykyään strategisten ohjusjoukkojen ammunnoilla. Taiwania pyrittiin painostamaan, mutta sen liittolainen Yhdysvallat toi alueelle oman laivastonsa. Kiinassa todettiin, ettei sillä ole tarvittavaa sotilaallista voimaa Yhdysvaltojen laivaston toimien estämiseksi. Havainnon

---

<sup>123</sup> Harju-Seppänen, 2006, s. 76

<sup>124</sup> Harju-Seppänen, 2006, s. 78 - 79

perusteella Kiinassa lisättiin rahaa uusien asejärjestelmien hankkimiseen, jossa pääpainopisteet olivat meri- ja ilmavoimien suorituskyvyn lisääminen. Korkean teknologian olosuhteiden sodan doktriini on yhä voimassa, mutta sitä on muutettu lisäämällä merisodankäynnin painotusta.<sup>125</sup>

Kiinan Kansan vapautusarmeija on miesvahvuudella mitattuna maailman suurin armeija. Kansan vapautusarmeija eroaa suuriltaosin muiden valtioiden asevoimista, koska se ei varsinaisesti ole valtion asevoima. Kansan vapautusarmeija on kommunistisen puolueen sotilaallinen osa, joka on peruja sen alkuperäisestä asemasta, tehtävästä ja tarkoituksesta. Siitä huolimatta sen toimenkuva on vastaava muiden valtiollisten armeijoiden kanssa.

Kiinan perustuslain mukaan sen asevoimat sekä turvallisuusviranomaiset vastaavat yleisestä järjestyksestä ja estävät valtion turvallisuutta uhkaavien tahojen toimia. Perustuslain mukaan sen toinen tehtävä on vastata valtion harjoittaman markkinatalouden ja sen talouden intressien turvaamisesta. Kansan vapautusarmeijan varsinaiseksi tehtäväksi perustuslaissa nimetään Kiinan kansantasavallan ja sen kansalaisten puolustaminen sekä puolustusvalmiuden ylläpitäminen ja kehittäminen.<sup>126</sup>

Kommunistisen puolueen sotilaskomissio johtaa Kansan vapautusarmeijaa ja vastaan sen ylimmästä päätöksentekovallasta. Vastaavasti Kiinan Puolustusministeriö vastaa asevoimien hallinnollisten asioiden johtamisesta ja sen rooli asevoimien johtamisessa on hyvin pieni. Sotilaspoliittiset ohjeistukset ja linjaukset tulevat keskussotilaskomissiosta puolustusministeriöön, joka vastaa komission ohjeiden toteuttamisesta ja valvomisesta. Ministeriöllä on puolestaan alaisuudessaan kansan poliisi, joka kuuluu Kiinan asevoimiin.<sup>127</sup>

Käytännön tasolla johtamisesta ja keskussotilaskomission päätösten toteuttavina tasoina toimivat yleisesikuntatason toimijat. Näiden alapuolella toimivat puolustushaara- ja aselajiesikunnat sekä sotilaspiirit. Yleisesikuntatason osastoja on tällä hetkellä neljä, tosin lukumäärä saattaa vaihtua lähitulevaisuudessa vuoden 2016 alussa tehdyn uudelleen organisoinnin myötä. Nykyiset neljä osastoa ovat esikuntaosasto, poliittinen osasto, logistinen osasto ja ase- ja hankintaosasto.

Sodan ajan johtamisesta vastaa yleisesikuntatason esikuntaosasto ja lisäksi se määrää kansan vapautusarmeijan operatiivisesta toiminnasta. Esikuntaosaston tehtävänä on

---

<sup>125</sup> Harju-Seppänen, 2006, s. 81

<sup>126</sup> The National People's Congress of the People's Republic of China, 2004

<sup>127</sup> IHS Jane's, 2015

keskussotilaskomission käskemien asevoimien modernisaatiosuunnitelmien toimeenpaneminen ja toiminnan valvominen käytännön tasolla. Osaston vastuulla on myös kansan vapautusarmeijan JOINT-toiminnan hallinnointi. Sen muut toiminnot koskevat operatiivisen yleistilanteen vastaamista tiedustelutoiminnan ja aselajiorganisaatioiden osalta.<sup>128</sup>

Yleisesikuntatason esikuntaosaston alaisuudessa ovat kaikkien puolustushaarojen operatiiviset joukot, poikkeuksena strategiset ohjusjoukot, jotka kuuluvat keskussotilaskomission käskyvaltaan. Asevoimat ovat nykyään noin 1,5 miljoonaa sotilasta. Suurin osa on asevelvollisia, koska Kiinassa on vielä käytössä asevelvollisuus. Sen reservin miesvahvuus on noin puoli miljoonaa sotilasta, näistä suurin osa on maavoimien reserviä.<sup>129</sup>

### 3.2.5 Ulkopoliitiikka

Presidentti johtaa maan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Ulkopoliitiikan osa-alueella sitä tukee ulkoministeriö, jonka vastuulla on Kiinan kansantasavallan edustaminen kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä ja yhteistoiminta muiden valtioiden kanssa. Kommunistisen puolueen komiteassa määritetään ulkopoliitiikan keskeisimmät linjat, nämä puolestaan ohjaa ulkopoliitiikan päätöksiä. Tämän hetken ulkopoliitiikka linjaukset perustuvat vuonna 2005 julkaistuun ulkopoliittiseen konseptiin – *China's Peaceful Development Road*. Sen perusajatuksina olivat maailman talouden kehitys ja mahdollinen oleva moninapaisuus. Kiinan kehityksen nähtiin olevan maailman etua ajava voima. Vakaa ja rauhallinen kansainvälinen yleistilanne takaa Kiinan ja muiden valtioiden kehittymisen, joka näkyy myös omalta osaltaan Kiinan osallistumisessa maa-ilmanrauhan ylläpitämiseen. Siinä korostuu myös kansainvälisen yhteistyön merkitys Kiinan vaalimassa ulkopoliitiikassa. Kiina osoittaa halunsa neuvotella ja tehdä yhteistyötä muiden valtioiden kanssa eikä se tavoittele minkäänlaista hegemonia-asemaa vaan ennemminkin se vastustaa hegemonioiden vallassaoloa.<sup>130</sup>

Kiina julkaisi asiakirjan *China's Peaceful Development* vuonna 2011. Siihen perustuu maan korkeimman poliittisen johdon toiminta. Uudessa asiakirjassa on sisällöltään hyvin paljon saamaa kuin edellisessä asiakirjassa, mutta siinä on määritelty uudestaan Kiinalle merkittäviä päämääriä ja tavoitteita. Tavoitteiden osalta ei ole havaittavissa suuria poikkeuksia Kiinan aiempiin asiakirjoihin verrattuna. Ydinintressit ovat asiakirjassa Kiinan ulkopoliittisten

<sup>128</sup> IHS Jane's, 2015

<sup>129</sup> China.org.cn

<sup>130</sup> The National Institute for Defense Studies, 2014, s. 121

keinojen alla ja ne ovat osa ulkopolitiikan rauhan määritelmää. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja vaalimiseksi asiakirjasta nousee esiin seuraavia teemoja: harmoninen maailmanjärjestys, rauhan ulkopolitiikka, yhteinen turvallisuus, aktiivinen kansainvälinen vastuullisuus ja alueellisen yhteistyön edistäminen.<sup>131</sup>

Harmonisella maailmanjärjestyksellä Kiinassa tarkoitetaan maailmaa, jossa valtiot toimivat yhteistyössä, edistävät demokratiaa ja luovat eri toimijoita edistäviä tilanteita. Näin ollen YK on merkittävässä roolissa yhtenäisen maailmanjärjestyksen ylläpitämisessä ja sotilaallisen voiman käyttämisen estämisessä valtioiden välisten kiistojen ratkaisemiseen.

Rauhan ulkopolitiikka tarkoittaa valtioiden välisen rauhan edistämistä kaikin käytössä olevin keinoin ja hegemonia-aseman estämistä. Hegemonian karttaminen on niin merkityksellistä Kiinalle, että se irtisanoo itsensä erilaisista valtioliitoista ja sotilaallisista liittoumista. Osana rauhan ulkopolitiikkaan on idea siitä, että Kiina ei reagoi toisten valtioiden sisäpoliittisiin asioihin ja odottaa toisilta mailta samaa käyttäytymistä sen omia toimia kohtaan.

Yhteinen turvallisuus kattaa tilanteet, joissa muut valtiot tekevät laaja-mittaista yhteistyötä kriisipesäkkeiden estämiseksi ja maailmanrauhan ylläpitämiseksi. Yhteinen turvallisuus on myös yksi taloudellisen edun taustalla oleva tekijä ja tämän vuoksi kaikkien maiden pitäisi toimia yhteisen turvallisuuden eduksi. YK:n roolina Kiina näkee turvallisuuden edistämisen ja järjestyksen ylläpitämisen.

Kiina kokee oman roolinsa vastuullisena maailmanlaajuisena kehittäjänä, tämä on osa aktiivista kansainvälistä vastuullisuutta. Kiinalaisen ulkopolitiikan osana se tarkoittaa vastuun kantamista kansainvälisellä tasolla liittyen taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin.

Alueellisen yhteistyön edistämisen merkitys näkyy yhteistoiminnan ja keskinäisen arvostuksen kulmakivenä, joiden nähdään olevan alueellista rauhaa ja vakautta lisäävinä tekijöinä. Yhteistyön ja yhteistoiminnan perustana olevana asiana nähdään Aasian maiden yhteinen taloudellinen kehittyminen, jota voidaan tavoitella vain jos lähialue pysyy rauhallisena ja vakaana. Alueellisen yhteistyön osana Kiina ei näe itseään hegemonia-asemassa, vaan pikemminkin sillä on henkinen ja avoin johtaja-asema aasialaisten valtioiden keskuudessa.<sup>132</sup>

<sup>131</sup> The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2011

<sup>132</sup> The National Institute for Defense Studies, 2014, s. 120 - 123

Kiinan ulkopoliittisen näkemyksen mukaan maailmassa on menossa muutos ja suurimmat tekijät sen takana kohti moninapaista maailmanjärjestystä ovat kasvavat valtiontaloudet sekä valtioiden yhteenliittymät. Maailmankehitys nähdään moninapaiseksi maailman järjestykseksi nykyaikaiseen informaatioteknologiaan vahvasti nojaavana. Moninapainen maailmanjärjestys sopii Kiinan ulkopoliittisiin intresseihin ja on jopa sille suotuisa. Kiinan kaksi tärkeintä syytä moninapaisuuden tavoittelemiseen ovat, Yhdysvaltojen liian hallitseva rooli Aasiassa ja toisena syynä on Kiinan historiallinen menestys moninapaisuuden keskellä imperialismin aikakaudella. Moninapaisen järjestyksen edistäminen ja ylläpitäminen on Kiinalle merkittävä tavoite ja sen toimintaa määräävä tekijä suurvaltasuhteiden osalta.<sup>133</sup>

YK:n turvallisuusneuvostossa Kiina on ollut vakituinen jäsen sen perustamisesta lähtien. Tämä on oleellinen keino Kiinan suurvalta-politiikan toteuttamiskanavana. YK:n turvallisuusneuvostopaikan ohella Kiina on WTO:n jäsen, tätä kautta se pääsee osallistumaan G20-maiden kokouksiin. Nämä jäsenyydet kansainvälisesti merkittävissä ja tärkeitä päätöksiä tekevissä järjestöissä mahdollistavat Kiinan hyvän aseman ja myös oman edun ajamisen maailmanpolitiikan saralla.

Kiina on aktiivinen toimija kahdenvälisen suhteiden ylläpitämisessä muiden suurvaltojen kanssa. Kiina on ollut erityisen aktiivinen Venäjän kanssa sekä BRICS-maiden keskuudessa. Venäjän ja Kiinan kesken vallitsevat hyvät suhteet, josta parhaimpana esimerkkinä ovat maiden väliset useat yhteistyön tasot sekä erityisesti 2010-luvulla yleistyneet kahdenväliset sotaharjoitukset. Kahdenvälisen suhteiden hyvästä tilasta kertoo kummankin valtion korkean tason poliittisten päättäjien säännölliset vierailut. BRICS-maiden osalta Kiina on yksi aktiivisimmista toimijoista, etenkin taloudellista kasvua koskevien päätösten osalta.

Kiina toteuttaa moninapaisen maailmanjärjestyksen saavuttamiseksi kehitysmaiden taloudellista tukemista. Se on yksi tärkeä osa Kiinan rauhanomaisen kehityksen ulkopoliittista toimintaa. Suurimmat taloudelliset investoinnit sekä tukipaketit Kiina ohjaa Afrikan kehittyville maille. Tämän taustalla on Kiinan vastuun kantaminen heikommin pärjäävien maiden osalta. Tästä on mahdollista päätellä Kiinan isompia tavoitteita kuin vain hyvän kansainvälisen maineen edistäminen. Vaikka Kiina usein näkyy kehittyvien valtioiden tukijana ja pitää itseään yhtenä maailman suurimpana kehitysmaana, ovat sen todelliset tavoitteet kehittyvien maiden tukemisessa puhtaasti taloudellisia.<sup>134</sup>

---

<sup>133</sup> Ong, 2012, s. 9-11

<sup>134</sup> The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2011



Realistisen teorian mukaan sotilaalliset intressit ovat elintärkeitä tavoitteita tai suunnitelmia valtion selviytymisen mahdollistamiseksi. Kiinan osalta sen sotilaallisia intressejä ovat asevoimien uudistaminen, merialueiden hallinta ja kauppayhteyksien suojaaminen tarvittaessa sotilaallista voimaa käyttäen.

Oleellisin Kiinan sotilaallisia päämääriä ohjaava asiakirja on Kiinan puolustusministeriön julkaisema *White Paper*. Se määrittelee strategisen tason päämääriä ja sen tarkoituksena on perustella ja selventää Kiinan asevoimien käyttämisen painotuksia, asevoimien kehityssuuntaa sekä maan sotilaallisia tavoitteita lähitulevaisuudessa. Se edustaa korkeimman johdon virallista kantaa ja sen laatiminen tapahtuu hallinnollisissa ohjauksessa valikoitujen henkilöiden toimesta. Näitä dokumentteja alettiin laatimaan vuonna 1995. Ensimmäinen laadittu asiakirja käsitteli Kiinan aseistariisuntaa ja aseiden hallinnan järjestelyjä, kun vuonna 1995 kansan vapautusarmeijan miesvahvuutta vähennettiin merkittävästi asevoimien uudistamisen seurauksena. Myöhemmissä asiakirjoissa aseiden vähentäminen ja asevoiman vahvuuden laskeminen muuttuivat toissijaisiksi käsiteltäviksi asioiksi. Vuoden 2006 dokumentissa se oli yhtenä kokonaisuutenaan jätetty pois perusdokumenteista. 2000-luvun puolella sotilaspoliittisten perusdokumenttien tarkoitukseksi muodostui turvallisuustilanne-katsauksen tuottaminen niin Kiinan lähialueilla kuin maailmassa. Tämän lisäksi asiakirjassa ohjattiin seuraavat uudistukset ja kehitettävät osa-alueet. Viimeisin vuonna 2015 julkaistu asiakirja nimettiin *China's Military Strategy*. Tämä päätti ajankohtaistarkastusten aikakauden. Tämä omalta osaltaan viestittää Kiinan ajattelutavan uudistusta ja siten kiinalaisten entistä selkeämpää sotilaspoliitiikan harjoittamista.<sup>135</sup>

Viimeisin vuonna 2015 ilmestynyt asiakirja ei esitä aiemmasta poikkeavaa suurempaa ulkopoliittista konseptia. Selkeänä turvallisuusuhkana siinä mainitaan Taiwanin negatiivinen vaikutus rauhanomaiselle kehitykselle. Kiinan kansallinen turvallisuustilanne nähdään heikentyneenä ja isoimpana uhkana nähdään mahdollinen kansainvälinen tai alueellinen kriisi. Esille on nostettu terrorismi, merirosvous ja luonnonkatastrofi. Erityisesti Kiinan kauppasuhteisiin kuuluvat osa-alueet nähdään uhatuksi. Kauppasuhteiden osalta suurin huoli heijastuu strategisesti tärkeiden meriyhteyksien ja kiinalaisten ulkomaaninvestointien vakauteen. Yhteiskuntarauhan suurimpana uhkana ovat Tiibetin ja Itä-Turkestanin separatistiliikkeet.<sup>136</sup>

Kauppasuhteiden ja erityisesti meriyhteyksien esiin nostaminen virallisessa strategia-asiakirjassa kertoo kansan vapautusarmeijan perinteisen puolustuksellisen roolin

<sup>135</sup> The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2015

<sup>136</sup> The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2015

muuttumisesta. Sotilaallisen voiman käyttäminen kaukana omasta alueesta sen omien intressien turvaamiseksi on perusteltavissa kansallisen turvallisuuden turvaamisella. Taiwanin esille ottaminen sotilasstrategiaa ohjaavassa asiakirjassa ei ole yllättävää. Kapinoivan provinssin olemassaolo oikeuttaa osaltaan asevoimien uudistusta. Merenkulun turvallisuuden ja strategisesti tärkeiden meriyhteyksien suojaaminen ovat linjassa Kiinan käytännön toiminnan sekä taloudellisten intressien kanssa. Suurin puhtaasti sotilaallinen intressi on asevoimien uudistus, joka luo pohjaa muiden intressien saavuttamiselle. Vuoden 2015 sotilasstrategiassa esitetään selkeästi Kansan vapautusarmeijan tavoitteeksi rakentaa sotavoima joka pystyy voittamaan nykyajan sotia uusinta teknologiaa hyväksi käyttäen. Kiinan talouskasvu on ollut useiden vuosien ajan suoraan rinnastettavissa maan sotilasbudjetin kasvun kanssa.<sup>137</sup>

Valtameret ja lähimerialueet ovat Kiinan kehitykselle erityisen tärkeitä, sillä mantereelta suuntautuva sotilaallinen uhka koetaan vähäiseksi. Sotilasstrategiassa painotetaan erityisesti sen merivoimien roolin kasvattamista tulevaisuudessa. Näistä syistä asevoimien uudistamisen keskiössä on merivoimien suorituskyvyn kehittäminen vastaamaan näitä osa-alueita. Ennen rannikon turvaaminen oli osana aktiivisen puolustuksen doktriinia, nyt se on väistynyt entistä tehokkaamman merivoimien käytön myötä. Kiina kokee vapaan ja sujuvan kauppamerenkulun turvaamisen kuuluvan sen omiin intresseihin. Tämän turvaamiseksi merivoimien kehittämisen ohella merkittävässä roolissa ovat olleet uusien asejärjestelmien hankkiminen ja kehittäminen. Esimerkkinä toimii uusien ballististen meritorjuntaohjusten ja risteilyohjusten hankkiminen, sekä tavanomaisemman merisodankäynnin aseiden merimiinojen kehittäminen. Useiden länsimaisten lähteiden mukaan Kiinan tarkoituksena on saada lähimerille puolustuskehiä Yhdysvaltojen laivaston pois saamiseksi sen lähialueilta, erityisesti Taiwanista.<sup>138</sup>

### 3.3 Strateginen kumppanuus

”Sino-Soviet split”<sup>139</sup> 1960-luvulta aina 1980-luvun lopulle aiheutti Neuvostoliiton ekonomisen, poliittisen ja strategisen eristäytymisen. Kiinan ja Neuvostoliiton välisestä rajasta tuli yksi raskaimmin militarisoiduista alueista maailmassa. Vuosien 1965 ja 1985 välisenä aikana Neuvostoliitto kasvatti joukkojensa määrän Itäisen- ja Keskisen-Aasian

<sup>137</sup> The State Council Information Office of the People’s Republic of China, 2015

<sup>138</sup> Tangredi, 2013, s. 161 – 166

<sup>139</sup> Sino-Soviet split oli Neuvostoliiton ja Kiinan välinen rajasota kylmänsodan aikana. Se ei kuitenkaan ollut virallinen sota, vaan pikemminkin sarja useista taisteluista Kiinan koillis-osissa.

alueella 170 tuhannesta 500 tuhanteen, lisäksi alueelle tuotiin ydinaseita. Tämä johti Kiinan kauppasuhteiden suuntautumisen Tyynen valtameren suuntaan.<sup>140</sup>

1980-luvun alussa Neuvostoliiton johto ymmärsi, että keventääkseen Itäisen-Aasian joukkojen aiheuttamaa taloudellista painolastia, sen pitää normalisoida suhteet Kiinaan. 1982 Neuvostoliiton johto aloitti puheet maiden välisen kaupan ja raja-kiistan elvyttämiseksi. Vuoden 1989 lopulla maat aloittivat sopimisen joukkojen vetämisestä kiistellyiltä raja-alueilta ja demilitarisoinnista, josta tehtiin sopimus 1991.<sup>141</sup>

Venäjän ja Kiinan väliset suhteet nousivat uudelle tasolle vuonna 1994 kun presidentit Yeltsin ja Jiang sopivat yhteistoiminnasta kohti 2000-lukua. Venäjällä sopimus herätti epäilystä Kiinan pitkän ajan suunnitelmista, sen taloudellisen aseman suhteen ja suhteista Yhdysvaltoihin. Vastaavasti Kiinassa epäilystä herätti Venäjän huonot taloudelliset näkymät. Kiinan lausunto yhteistoiminnasta ei myöskään luvannut hyvää sopimukselle: Se on vain yhteistoimintasopimus ei liittolaisuussuhde, toi ilmi Kiinan epäilyt yhteistoiminnan toimivuuden suhteen.

Venäjän ja Kiinan strateginen kumppanuus rakennettiin normalisoimaan maiden väliset suhteet. Pääpainona demarkaatio ja raja-alueen demilitarisointi sekä kauppasuhteiden parantaminen. Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen Yeltsin painotti Kiina-suhteiden tärkeyttä ja pyrki tekemään Kiinasta liittolaisen.<sup>142</sup>

Kiinan ja Venäjän väliset suhteet alkoivat lämpenemään Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen melko nopeasti ja vuonna 1996 maat olivat sopineet ”strategisesta kumppanuudesta”. Ensimmäisen vuoden sisään maat olivat tehneet ”strategisen kumppanuuden” piirissä yli sata erilaista sopimusta, jopa alueiden demilitarisoinnista maiden välisellä rajalla.<sup>143</sup>

Maat eivät jaa samaa kuvaa tulevaisuuden yhteistoiminnasta. Kiinan tavoitteena on kasvattaa yhteistoimintaa sille hyödyllisissä toiminnoissa. Kiina näkee Venäjän edelleen imperialistisen menneisyyden kautta ja sen kasvu on Venäjää nopeampaa, Venäjällä on pelkona jäädä pieneksi yhteistyökumppaniksi, jolla ei ole vaikutusvaltaa maiden välisiin suhteisiin. Maiden välisissä suhteissa Kiina on määrävässä roolissa, osin Venäjälle 2008 vuoden finanssikriisin

---

<sup>140</sup>Anderson, 1997, s.13-14

<sup>141</sup>Anderson, 1997, s.14

<sup>142</sup>Anderson, 1997, s.13

<sup>143</sup>Anderson, 1997, s.1

suurten vaikutusten takia. Maiden välisten suhteiden heikkeneminen haittaisi Venäjää enemmän kuin Kiinaa. Tästä huolimatta maiden väliset suhteet ovat lähemmät kuin vuosikymmeniin, lähinnä yhteisen vihollisen Yhdysvaltojen ansiosta.<sup>144</sup>

Vaikka maiden väliset suhteet ovat hyvät, ovat ne myös herkätkä konfliktille kolmesta syystä: 1. Venäjällä on historia hyväksikäyttää nöyryytettyä Kiinaa maiden itäisellä raja-alueella. 2. Mailla on kansallinen negatiivinen mielikuva toisistaan, Kiinalaiset ovat ”horde” idästä ja Venäläiset ovat ”barbaarit” pohjoisesta. 3. Maiden tavoitteet Keski-Aasiassa ovat ristiriidassa.<sup>145</sup>

#### 4. UKRAINAN KRIISI

Entiset Neuvostoliiton maat voidaan jakaa kolmeen eri ryhmittymään: neutraalit, länsi-mieliset ja Venäjä-mieliset. Venäjä-mielisiin maihin kuuluu Kazakstan, Kirgisia Tajikistan, Valko-Venäjä ja Armenia. Niiden talous on sidoksissa Venäjään samalla tavoin kuin Ukrainankin. Suurin maista, Kazakstan, on myös poliittisesti venäjä-suuntautunut sen suuren venäläis-vähemmistön takia. Näistä viidestä maasta Kazakstan ja Valko-Venäjä ovat liittyneet Euraasian unioniin ja kaikki ovat sotilaallisen CSTO:n (Collective Security Treaty Organization) jäseniä. Venäjä on sotilaallisesti läsnä Kirgisiassa, Tajikistanissa ja Armeniassa.<sup>146</sup>

Toinen ryhmittymä; Länsi-mieliset ovat kaikki NATOn tai EU:n jäseniä. Puola, Latvia, Liettua, Viro, Tšekki, Bulgaria, Unkari, Slovakia, Albaania ja Romania kärsivät kaikki Neuvostoliitontyranniasta. Näihin voi lisätä vielä Georgian, Ukrainan ja Moldovan, jotka ovat kiinnostuneita liittymään kumpaankin järjestöön. Nämä maat ovat kuitenkin estyneitä liittymään, koska niiden alueella on Venäjän joukkoja tai Venäjä-mielisiä joukkoja. Kaikki tämä on osasyynä mistä vuoden 2013 tapahtumat Ukrainassa alkoivat.<sup>147</sup>

Niin kauan kun Ukraina pysyi Venäjä-mielisenä, eikä uhkaa EU:n tai Natoon liittymisestä ollut, Venäjällä ei ollut tarvetta toimiin sitä vastaan. Mutta kun Ukraina alkoi osoittaa merkkejä kasvavasta länsi-mielisyydestä, Venäjää uhkasi Mustan meren sataman hallinnan

---

<sup>144</sup>Rozman (2014), s.268-269

<sup>145</sup>Rozman (2014), s.269-270

<sup>146</sup>Marshall 2015, s. 12-13

<sup>147</sup>Marshall 2015, s. 13

menettäminen ja jopa sataman muuttuminen Naton tukikohdaksi. Ei Venäjä voinut enää olla puuttumatta Ukrainan toimiin.<sup>148</sup>

Kremlin on ottanut käyttöön lain joka mahdollistaa eettisten venäläisten puolustamisen. Eettisen venäläisen määritelmä, natiivisti venäjää puhuva, mahdollistaa Venäjän puuttumisen käytännössä kaikkien entisten Neuvostoliiton maiden alueella tapahtuviin konflikteihin. Krimin haltuunotto näytti Venäjän valmiuden sotilaalliseen voimannäyttöön, kun sen oma etu sen lähialueella on kyseessä.<sup>149</sup>

Venäjän toimet Ukrainassa ja niistä seuranneet taloudelliset pakotteet ovat ajaneet Venäjän sopimaan massiivisia sopimuksia Kiinan kanssa. Nämä sopimukset eivät ole suotuisia Venäjälle, mutta auttavat sen taloutta pysymään vakaana.<sup>150</sup>

## 5.1 Kriisin kärjistyminen

Kriisin voidaan katsoa alkaneen hetkestä, kun Ukraina lopetti neuvottelut EU:n kauppasopimuksesta.<sup>151</sup> Tämän voidaan katsoa aloittaneen avoimen presidentti Janukovytsiä vastustavan toiminnan Ukrainassa, koska hänen nähtiin vastustavan länsisuuntautumista ja haluavan palata Venäjän vallan alle. Venäjä tuki Janukovytsiä lupaamalla tälle strategista kumppanuutta ja rahallista tukea. Jatkuvasti kasvavat mielenosoitukset Ukrainassa uhkasivat myös Venäjää, jos Se menettäisi kontrollin Ukrainasta.

Nato järjesti etukäteen suunnitellusti suuren sotaharjoituksen 2013 marraskuun aikana. Tämä ei ollut kohdistettu Ukrainan toimiin liittyväksi, mutta ajankohta herätti kiinnostuksen Venäjän johdossa. Ukrainassa mielenosoitusten alkamisen jälkeen länsimaita on syytetty Venäjän mediassa Ukrainan toimien rajoittamisesta. Koko kriisinajan Venäjällä on kiistetty sen osallisuus tapahtumiin ja näin aiheuttanut suurta hämmennystä länsimaaisessa mediassa. Keskustelua Ukrainasta ovat sekoittaneet harhaanjohtavat ja venäjämieliset viestit sosiaalisessa mediassa.<sup>152</sup>

Tammikuussa 2015 Venäjä tuki Ukrainan sotilaallisia toimia lähettämällä joukkoja auttamaan sitä mellakoiden torjumisessa. Mutta vain viikkoa ennen Krimin miehitystä, venäläismieliset

---

<sup>148</sup>Marshall 2015, s. 13

<sup>149</sup>Marshall 2015, s. 17-18

<sup>150</sup>Marshall 2015, s. 36

<sup>151</sup>Niemeläinen 2013.

<sup>152</sup>Rozoff, 2013

separatistit aloittivat toimet Itä-Ukrainassa. Mellakoiden torjumisessa auttamassa olleet joukot siirtyivät muun muassa Donetskin alueelle vahvistamaan venäjämielisten kapinallisten toimia. Sotšin olympialaisten turvatoimiin liittyen Ukrainan rajalle keskitettiin tammikuun 2014 loppuun mennessä jopa sadantuhannen miehen suuruinen joukko poliiseja, sotilaita ja sisäministeriöiden joukkoja. Erikoisjoukoilla vahvennettiin olympialaisten jälkeen Krimia.<sup>153</sup>

Mielenosoitusten jatkuttua Venäjä tuki Janukovytsiä vielä rahallisesti. Helmikuussa mielenosoituksia yritettiin vielä lopettaa väkivallalla, mutta toimien epäonnistuttua presidentti pakeni Ukrainasta Venäjälle. Janukovyts pakeni vain kaksi päivää ennen olympialaisten loppumista. Päivää ennen Krimin miehittämistä Venäjällä aloitettiin koko läntistä aluetta koskeva sotaharjoitus. Lopullinen ratkaisu Krimin miehittämisestä oli tehty ja yllätyksellinen valmiusharjoitus järjestettiin harhauttamaan aloittaminen.<sup>154</sup>

Venäjä Ryhmitti erikoisjoukkoja Krimille heti olympialaisten päätyttyä. Sevastopolin pormestari vaati Krimille omia turvajoukkoja olympialaisia varten. Koulutetut erikoisjoukot ryhmitettiin lähtöasemiin, josta ne siirtyivät miehittämään Krimin tärkeitä kohteita. Krimin alue miehittiin kahdessa päivässä ilman laukausten vaihtoa.. Olympialaisia turvanneiden joukkojen logistiikkajärjestelmä mahdollisti maajoukkojen nopean keskittämisen Ukrainan vastaiselle rajalle. Joukkojen keskittäminen alueelle loi miehittämisen uhkan ja mahdollisti Itä-Ukrainassa kapinallisten tukemisen sotilailla ja kalustolla.<sup>155</sup>

Maaliskuun alussa duuma antoi valtuudet presidentille käyttämään sotilaallista voimaa Ukrainassa, vaikka samalla Venäjä kielsi täysin osallisuutensa koko konfliktiin. Ukraina epäonnistui joukkojen mobilisoinnissa, mutta uusi rajoitetumpi mobilisaatio onnistui vahvistamaan joukkoja. Venäläiset käyttivät joukkojaan Itä-Ukrainassa ja taistelut jatkuivat vielä vuonna 2015 ja konfliktista on nopeasti muodostunut konflikti, jossa osapuolten resurssit eivät riitä konfliktin ratkaisemiseen.<sup>156</sup>

Janukovytsin poistuttua maasta ja Ukrainan tehdessä uutta hallintoa, Venäjä muutti taloudellisen tuen painostukseksi. Krimin valtauksen jälkeen sen hallinto ilmoitti kansanäänestyksestä Venäjään liittymisestä ja seuraavana päivänä Gazprom ilmoitti katkaisevansa kaasun toimittamisen Ukrainaan. Ukrainan suunnitellessa vastausta aseellisten joukkojen toimintaan Itä-Ukrainassa, Venäjä nosti kaasun hintaa noin 80 %. Taisteluiden

---

<sup>153</sup> Schepp, 2014

<sup>154</sup> Strange, 2014

<sup>155</sup> Synovitz, 2014

<sup>156</sup> Popeski, 2014

jatkuessa Itä-Ukrainassa, Venäjä esitti Ukrainalle vaatimuksen kaasun maksamisesta etukäteen tai toimitukset päättyvät. Lopulta kaasun toimittamisesta neuvoteltiin tuloksetta ja Venäjä katkaisikin sen toimittamisen.

## 5.2 Venäjän intressit

Venäjän ja Ukrainan keskinäinen riippuvuus teollisen tuotannon osalta nähtiin kriisiä pienentävänä tekijänä. Länsimaiseen kulttuuriin ei kuulu teollisuuslaitosten siirtäminen kriisialueilta, mutta Venäjä on aiemmin tehnyt niin jo toisen maailmansodan aikana siirtäessään tuotantoaan Uralin toiselle puolen suojaan Saksan hyökkäykseltä ja Saksasta vallattua teknistä osaamista siirtäessään takaisin itään. Maolaiseen kumoukselliseen sodankäyntiin perustuvaa separatistien tukemista ja auttamista alueen hallinnan horjuttamiseksi ei osattu olettaa toimenpiteenä. Ennemmin sitä on käytetty Venäjää vastaan esimerkiksi Afganistanissa. Aseellisen toiminnan valmistelut oli piilotettu siten että ulkoisen vaikuttajan osuus jäi havaitsematta.<sup>157</sup>

Kaikilla osapuolilla päätöksentekijöiden identiteetti on ollut merkittävässä roolissa. Ukrainan presidentti tukeutui Venäjään taloudellisesti ja poliittisesti. Vastaavasti Venäjälle Ukraina oli strateginen kumppani, johon sen aseellisuus tukeutui. Länsimaissa Ukraina nähtiin Neuvostoliiton vanhoista varjosta pois pyrkivänä valtiona. Ukrainan katsottiin olevan diplomaattisen kiistelyn väline, joka määritteli Venäjän vaikutusvaltaa Euroopan kaakkoisosassa. Perinteisesti Venäjä on painottanut voimapolitiikkaa ja geopolitiikkaa, kun taas Euroopassa on painotettu demokratisoitumista ja globalisoitumista talouden ehdoilla. Venäjällä mielenosoituksia on pidetty uhkana, toisin kuin Euroopassa, jossa ne ovat osoitus vapaasta mielipiteen ilmaisemisesta ja sanavapaudesta.<sup>158</sup>

Sotilaallisen uhkan merkitys ja mahdolliset valtavat kustannusvaikutukset ovat vaikuttaneet haluun hyväksyä uhkaa tai sotaan varautumisen toimenpiteitä. Suhteet Venäjän kanssa oli saatu paremmiksi eikä Venäjälle haluttu antaa mahdollisuutta diplomaattisiin vastalauseisiin. Euroopan Unionin sisällä yhteisymmärryksen puuttuminen ei mahdollistanut tarvittavista toimenpiteistä päättämistä. EU:n sisäinen hajanaisuus itäisten ja eteläisten maiden osalta pahensi tilannetta. Aiemmat tapahtumat antoivat perusteltavuutta uhkan vähättelylle. Venäjän osalta päätöksentekoon vaikutti oletus Ukrainan heikosta kyvystä vastata toimiin, mutta länsimaiden yhtenäisyydestä ei ollut varmuutta. Tämä on osaltaan vaikuttanut sotatoimiin ja

---

<sup>157</sup> Berger, 2010, s. 140–144.

<sup>158</sup> Berger, 2010, s. 144–145.

on ollut perusteena massiiviselle informaatio-operaatiolle, jolla on pyritty vaikuttamaan tiedonoikeellisuuteen ja päättäjien toimintaan. Mielipiteiden muokkausta on kohdistettu erityisesti kansalaisiin. Tunnuksettomien sotilaiden toiminta on vastoin kansainvälisiä sotalakeja, mutta siten saatiin aikaan toimien epäselvyys ja hidastettiin länsimaisten johtajien päätöksentekoa, kunnes huomio siirtyi Itä-Ukrainan pahenevaan tilanteeseen.

## 5. KIINAN LÄHIALUE

Kiinan hallinnasta taistelivat nationalistit ja kommunistit toisen maailmansodan jälkeen. 1949 Maon johtamat kommunistit pääsivät voitolle ja nationalistit pakenivat Taiwaniin. Maon aikana vuonna 1951 Kiina otti haltuunsa Tiibetin, joka oli ollut Kiinan tavoitteena jo vuodesta 200eaa. Tiibetin merkitystä Kiinalle korostaa Intian kiinnostus alueesta. Mikäli Kiina ei hallitsisi aluetta, Intia saattaisi hallita ja Tiibetin tasangolta lähtevät kolme Kiinalle merkityksellistä jokea.<sup>159</sup>

1990-luvun loppuun mennessä Kiina oli palautunut sen kokemista nöyryytyksistä ja palauttanut Hong Kongin ja Macaon haltuunsa.<sup>160</sup> Kiinan ja Vietnamin väliset suhteet ovat pitkään olleet huonot. Kiina oli miehittänyt Vietnamia lähes tuhat vuotta, vuodesta 111eaa aina vuoteen 938jaa. Vuonna 1979 maat kävivät lyhyen raja-sodan. Kuitenkin Kiinan jatkuva sotilaallisen mahdin kasvu ajaa Vietnamin joko lähemmäksi USA:ta tai hitaasti siirtymään lähemmäksi Pekingiä.<sup>161</sup>

### 6.1 Merirajakiistat

Itä-Kiinan merellä on suuri geopoliittinen merkitys. Itä-Kiinan meren hallinnalla on erityisesti Kiinalle sotilaallisesta näkökulmasta katsottuna suuri merkitys. Itä-Kiinan meri on astinlauta Kiinalle kohti lähialueensa hallintaa, jonka myötä se vahvistaisi omaa asemaansa alueellisena suurvaltana. Itä-Kiinan meri toimii Kiinalle välitavoitteena alueellisen hegemonian saavuttamisessa ja on yksi keino selittää Kiinan toimintaa lähialueella. Tässä näkökulmassa korostuu alueen sisällä käytävä kamppailu merestä, joka on pelkistettynä Kiinan ja muiden eli Japanin, Etelä-Korean sekä Taiwanin taistelukenttä. Muiden valtioiden poliittiseksi

---

<sup>159</sup>Marshall, 2015, s. 30-33

<sup>160</sup>Marshall, 2015, s. 34-35

<sup>161</sup>Marshall, 2015, s. 37



tavoitteeksi voi nähdä Kiinan hegemonia-aseman estäminen tasapainottamalla sen toimintaa.<sup>162</sup>

Kiinan ja Japanin välillä on aluekiista Senkakun ja Daon – saariryhmää koskien. Molemmat osapuolet tavoittelevat saariryhmän omistajuutta, jotta YK:n määritelmää talousalueesta voitaisiin soveltaa Itä-Kiinan merellä esiintyviin öljy- ja maakaasuesiintymiin. Senkakua ja Daota koskevassa riidassa Kiina tavoittelee energiaraaka-aineiden hyödyntämistä sekä alueensa suojaamista sotilaallisesti ja samalla Yhdysvaltojen vaikutusvallan vähentämistä alueella. Virallinen perustelu kiistan kohteena olevan Senkaku ja Dao -saariryhmän Kiinalle kuulumisena ovat sen vanha kiinalaisomistuksen historia sekä maantieteelliset tekijät. Syyskuussa 2012 Kiina julkaisi ulkopoliittisen lausunnon, jossa se ilmoitti saariryhmän olevan kiinteä osa Kiinaa ja Japanin vain varastaneen hetkellisesti sille kuuluneen saariryhmän. Kiinalaisen poliittisen lausunnon mukaan saariryhmän löysivät alun perin kiinalaiset kalastajat ja 1300-luvun loppupuolelta alkaen kirjoitettujen historiallisten kirjoitusten mukaan saariryhmä on kuulunut Ryukyun-kuningaskuntaan. 1800-luvun lopulla japanilaiset varastivat laajentumiskansalaitensa avulla saariryhmän osana Kiinan ja Japanin välistä sotaa ja pakottivat kiinalaiset hyväksymään häpeäsopimuksen, missä saariryhmän sekä Taiwanin hallinta siirtyi sille. Vastaavasti toisen maailmansodan jälkeen määritettiin Japanin valtion alue uudestaan ja Senkakun ja Daon -saariryhmää ei sisällytetty uusiin rajoihin. Vuonna 1971 Japani ja Yhdysvallat tekivät Okinawan hallinnon palauttamisesta sopimuksen, jossa se palasi japanilaisten alaisuuteen. Tähän sopimukseen oli sisällytetty kiistellyn saariryhmän alue. Kiina ei hyväksy tätä halveksittavaa sopimusta alueesta jonka Kiina katsoo kuuluvan itselleen.<sup>163</sup>

Etelä-Korean ja Kiinan kiista alueella on Kiinan ja Japanin erimielisyyksiin verrattuna huomattavasti merkityksettömämpi. Etelä-Korean ja Kiinan välillä on epäselvyys liittyen merialueella olevaan koralliriuttaan, johon Etelä-Korea on rakentanut tutkimusaseman. Etelä-Korean on Kiinan mielestä rikkonut YK:n merioikeussopimusta rakentamalla Kiinan talousvyöhykkeelle tutkimusaseman ilman sen lupaa.<sup>164</sup>

Taiwanilla ja Kiinalla aluevaatimustiistat keskittyvät Pratassaarten ja Macclesfield Bankin ympärille. Taiwan hallitsee Pratassaaria ja Kiina vastaavasti Macclesfield Bankia. Näiden

<sup>162</sup>Cohen, 2015, s. 309 - 312

<sup>163</sup> The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2012

<sup>164</sup> Borowiec – The Diplomat, 2012

saarikiistojen taustalla on suurempi vastakkainasettelu siitä kumpi Kiina vai Taiwan edustaa virallista Kiinaa.<sup>165</sup>

Itä-Kiinan meren aluekiistoista johtuen se on ollut viimeisen vuosikymmenen ajan yhä enemmän esillä kansainvälisiä suhteita tarkastelevissa kirjoituksissa maailmanlaajuisesti. 2010-luvulla alue nousi kansainväliseen polttopisteeseen, kun Kiina julisti vuonna 2013 Itä-Kiinan merelle sen ilmapuolustuksen tunnistusalueen. Alueen sisäpuolella sijaitsevat niin Senkaku ja Dao -saariryhmä kuin Socotra Rock. Tämän johdosta Japani ja Etelä-Korea reagoivat asettamalla omat ilmapuolustuksen tunnistusalueet alueen ylle. Kiinan, Japanin ja Etelä-Korean tunnistusalueet ovat päällekkäin toistensa kanssa ja kaikkien tunnistusalueet ulottuvat edellä mainittujen alueiden päälle.<sup>166</sup> Näiden tunnistusalueiden lisäksi varsinkin Senkaku ja Dao -saariryhmän erimielisyyksiä on käytännössä kiihdyttänyt valtion aluksien käyttäminen kiistanalaisen alueen valvontaan. Japanilla on käyttänyt sen rannikkovartioston aluksia ja Kiina puolestaan on käyttänyt meriturvallisuusviraston aluksia. Kumpikaan ei kuitenkaan ole käyttänyt sota-aluksia alueella.<sup>167</sup>

Vaikka alueella on paljon kiistoja on Itä-Kiinan meren yleistilanne toistaiseksi rauhallinen ja kiistoja ratkaistaan diplomaattisin keinoin. Sotilaallinen konflikti ei ole yhdenkään osapuolen kannalta haluttu kehityssuunta kiistojen selvittämiseksi. Jähmettynyt tilanne merialueella tulee todennäköisesti pysymään nykyisessä tilassaan, koska osapuolet tuskin pystyvät ratkaisemaan tilannetta ilman ulkopoliittista kasvojen menetystä. Kiinan tavoite hegemonia asemasta alueella on keskeisessä roolissa. Taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna Kiina toteuttaa suurvallalle tyypillistä itsenäistä politiikkaa alueella omien kansallisten etujensa saavuttamiseksi.

Etelä-Kiinan meri on Itä-Kiinan meren tavoin monien valtioiden välisten aluekiistojen osana. Niiden taustalla vaikuttaa suurimmaksi osaksi samat syyt kuin Itä-Kiinan meren aluekiistojen taustalla. Isoin ero näiden kahden merialueen aluekiistojen välillä on osapuolten lukumäärä sekä osapuolten suuret voimasuhde-erot. Itä-Kiinan merellä kiistoihin osallisia maita on vain muutama, mutta Etelä-Kiinan merellä osapuolia on selvästi useampi. Etelä-Kiinan merellä aluekiistoissa osallisina valtioina ovat Kiina, Brunei, Indonesia, Malesia, Filippiinit, Vietnam ja Taiwan. Itä- ja Etelä-Kiinan merten aluekiistoja käsittelevässä työssään Kauhanen ja Veikkola perustelevat voimasuhde-eron olevan merialueiden aluekiistojen suurin eroavaisuus.

<sup>165</sup> Kauhanen & Veikkola, 2014, s. 4

<sup>166</sup> Valencia, 2013, s. 61 - 65

<sup>167</sup> Valencia, 2013, s. 67

Itä-Kiinan merellä osapuolten välinen voimasuhde on tasaisempi kuin vastaavasti Etelä-Kiinan merellä osallisina on Kiinan lisäksi pienemmän voiman osapuolia.<sup>168</sup>

Etelä-Kiinan merellä Kiinan aluevaatimukset koskevat pääosin Spratlyn - ja Paracel -saariryhmien alueita joiden Kiina perustelee kuuluvan sille historiallisten seikkojen kautta. Sen näkemys Etelä-Kiinan merellä perustuu sen valta-asemalle Itä-Aasian alueella ja entiset Kiinan alaisuudessa olleet alueet se näkee olevan luonnollinen osa myös nykyisen Kiinan valtapiiriä. Kiinan kannalta tämä on riittävä perustelu alueiden omistamiseksi. Kiinan kommunistijohtoa edeltänyt hallitus julkaisi kartan vuonna 1947, siinä määriteltiin ensimmäistä kertaa Kiinan eteläinen meriraja. Kartassa esitettyä merirajaa kutsutaan yleisesti U-linjaksi rajan muodosta johtuen. U-linjan käyttöä jatkettiin kommunistien kaapattua vallan ja se hyväksyttiin osaksi virallista karttaa Kiinassa. Kiinan hallitus yritti kartan avulla soittaa Etelä-Kiinan meren alueen asumattomien saarten kuulumisen Kiinan alaisuuteen.<sup>169</sup> U-linjan sisältämä kartta ei kuitenkaan ole tunnustettu YK:ssa kansainvälisesti päteväksi. Sen sisältö ja alkuperäinen tarkoitus nähtiin vähintäänkin epäselvinä. Kartasta ei pystytäkään tarkasti erittelemään aluetta ja se on yleisesti suuntaa-antava, koska se on yksittäiselle karttapohjalle tehty piirros. Kartan ei myöskään nähdä olevan validi todiste kansainvälisenä perusteluna Kiinan alue-vaatimuksille. Kiinan näkökulman mukaan Etelä-Kiinan meren alueella ei ole mitään kiistaa. Se toteuttaa omasta näkökulmastaan YK:n merioikeussopimuksen mukaisia velvoitteitaan valvoa omaa aluettaan ja sen koskemattomuutta sotilaallisilla voimilla.<sup>170</sup>

Etelä-Kiinan meren tulevaisuuden kannalta tärkeässä asemassa ovat Spratly - ja Paracel -saariryhmät, koska kiistat haittaavat Itä-Aasian valtioiden suhteita. Kiinan tavoitteena on hallita merialuetta osana sen hegemoniaa. Muut valtiot pyrkivät Kiinan hegemonian rajoittamiseen, mutta yhtenäistä tavoitetta ei ole kuitenkaan olemassa. Yksittäiset valtiot ajavat omia tavoitteitaan vaatimalla alueita tai niiden osia itselleen. Kaikkien alueen maiden vaatimukset perustuvat YK:n merioikeussopimuksen tulkintaan. Vaatimusten perusteena nähdään alueiden kuulumisen historiallisesti valtiolle tai sen suvereniteetin piiriin.

## 5.2 Kiinan ja Intian suhteet

Keski-Aasian merkitys Intialle ja Kiinalle johtuu ennen kaikkea alueen runsaista energiavaroista. Kazakstan, Turkmenistan, Kirgistan ja Uzbekistan omaavat suuret kaasu- ja raakaöljyvarat joiden hyödyntämisestä Intia ja Kiina muiden suurvaltojen lisäksi kilpailevat.

<sup>168</sup> Kauhanen & Veikkola, 2014, s. 4

<sup>169</sup> Lim, 2014, s. 122 -123

<sup>170</sup> Roy, 2013, s. 224

Energian lisäksi Keski-Aasian merkitys on suuri myös molempien maiden turvallisuudelle. Intian poliitikot ovat pitkään nähneet Keski-Aasiassa kasvavan geopoliittisen kilpailun ja erittäin potentiaalisen uhan. Myös Intia ottaa osaa tähän kilpaan estääkseen Kiinaa, Pakistania, tai Islamilaista radikalismia saavuttamasta alueella hallitsevaa asemaa.<sup>171</sup>

Intialaiset näkevät Kiinan Intian nykyisenä ja pitkäaikaisena pääkilpailijana ja uhkana, sekä näkevät Keski-Aasian kilvan sisältävän, sekä taloudellisia että puolustuksellisia aspektoja. Venäjän vaikutuksen heikentyminen alueella vain vahvistaa Intian huolta Keski-Aasiasta. Venäjän heikkous Keski-Aasiassa aiheuttaa Intialle välittömiä ja pidempiaikaisia ongelmia alueella. Välitön uhka on se, että kaaos Afganistanissa ja niissä osissa Keski-Aasiaa, missä venäjän vaikutus oli ennen voimakasta, on nyt vapaa leviämään. Intialaiset uskovat että se leviää etelään, Pakistaniin, ja mahdollisesti Pohjois-Intian Islamistisille alueille. Pitkässä juoksussa Venäjän heikkous luo tyhjiön Keski-Aasiaan, ennen kaikkea energia-rikkaaseen Kazakstaniin, jonne Kiina pyrkii levittäytymään. Intian strategioiden keskuudessa puhutaan Kiinan ”saartavan” Intian ja he näkevät Keski-Aasian osana Kiinan johtamaa rengasta joka sisältää suuren osan Kaakkois-Aasiaa, Burman, Bangladešin ja Pakistanin. Intiassa uskotaan että Venäjän heikkous rohkaisee vahvistamaan tuota rengasta. Tästä johtuen Intia on joutunut vahvistamaan läsnäoloaan Keski-Aasiassa..<sup>172</sup>

Energiaturvallisuus on kasvanut yhdeksi suurimmista tekijöistä Kiinan ulkopoliitikassa. Jatkuva talouskasvu vaatii kasvavalla tahdilla lisää energiaa. Perinteiset energianlähteet Lähi-Idässä eivät tarjoa Kiinalle riittävän turvallista ja varmaa energiansaantia. Energiantuontireitti Lähi-Idästä on altis Intian ja Yhdysvaltojen aiheuttamalle uhalle ennen kaikkea Hormuzin salmen ja Malaccan salmen alueilla. Vähentääkseen riippuvuuttaan Lähi-Idän energiasta Kiina on etsinyt mahdollisuuksia turvatumpaan energiansaantiin Keski-Aasiasta. Keski-Aasiassa Kiina on pyrkinyt rakentamaan yhteistyötä alueen valtioiden kanssa. Muun muassa Kazakstanista on jo rakennettu putki Kiinaan ja suunnitteilla on kaasuputkien rakentaminen jo olemassa olevan putkiston yhteyteen Turkmenistanista ja Uzbekistanista.<sup>173</sup>

Keski-Aasian merkitys Kiinan turvallisuudelle on samankaltainen kuin Intiallekin. Kiinassa pelätään alueen epävakaa tilanteen leviävän myös Kiinan Xinjiangin alueelle, jossa asuu paljon Islamilaista vähemmistöä. Islamilaisen vähemmistön pelätään pyrkivän eroon Kiinan

---

<sup>171</sup> Blank, 2005 s. 60–61

<sup>172</sup> Blank, 2005 s. 60–61

<sup>173</sup> Blank, 2005 s. 63–64

vallan alta ja tämän estämiseksi Kiina joutuu vahvistamaan sotilaallista läsnäoloaan alueella.<sup>174</sup>

### 5.3 Tiibet

Tiibetin rooli Kiinan ja Intian suhteissa ei ollut sotilaallisesti kovinkaan merkittävä ennen 1950-lukua. Siihen asti se toimi lähinnä puskurina Kiinan ja Intian välillä. 1950-luvulla Tiibet koki täydellisen Kiinalaismiehityksen. Siitä lähtien se on ollut osa Kiinan sotilaallista järjestelmää. Intian johto oli täysin tietoinen Tiibetin sotilaallisesta merkityksestä ja sen luomasta uhasta, mutta epäonnistui yrityksissään estää Kiinan käyttämästä siellä sotilaallista voimaa. Yksi Kiinan tärkeistä tavoitteista on pitkään ollut sille kuuluvien alueiden säilyttäminen omistuksessaan sekä vallankumousten ja irtaantumispyrkimysten estäminen.

Kiina on kohdannut ongelmia Tiibetissä johtuen syvästä etnisestä kuilusta Han Kiinalaisen väestön ja Tiibetiläisen väestön välillä. Suuret vaikeudet Tiibetiin asettumisessa ja kansainvälinen vastustus Tiibetin miehittämistä kohtaan aiheuttavat Kiinalle pelon siitä, että joku kansainvälinen tekijä pyrkii erottamaan Tiibetin Kiinan kansantasavallasta. Kiina pyrkii ratkaisemaan ongelman asuttamalla alueelle kokoajan lisää Han väestöä. Kiinan haaste on estää Intiaa toimimasta siihen saakka, että asutuskampanja on saatu päätökseen.<sup>175</sup>

Intian vastatoimi Kiinan Tiibetin miehitykselle on ollut hiljainen tuki Dalai Laman hallituksen harjoittamalle kansainväliselle Kiinan miehityksen vastustukselle. Dalai Laman ja Intian toimilla ei ole kuitenkaan ollut suurempaa vaikutusta Kiinan toimintaan. Intialla on nyt edessään tulevaisuudennäkymä, jossa Kiina parinkymmenen vuoden sisällä asuttaa Tiibetin suurella Han väestöllä ja näin sitoo Tiibetin entistä lujemmin kiinni emämaahan.<sup>176</sup>

Mikäli Intia jossain vaiheessa aloittaa Tiibetiläisväestön tukemisen nousussa Han väestöä vastaan ja onnistuu siinä, tulee Tiibetistä Intialle samanlainen valtio, mitä Pakistan on Kiinalle, tärkeä ase Kiinan jarruttamiseksi kilpailussa.<sup>177</sup>

---

<sup>174</sup> Blank, 2005 s. 65

<sup>175</sup> Garver, 2002, s. 276

<sup>176</sup> Garver, 2002, s. 256

<sup>177</sup> Garver, 2002, s. 279

## 5.4 Taiwan

Toisen maailmansodan päättyminen sekä Japanin tappio johtivat Taiwanin luovuttamiseen Kiinan hallintaan. Saari julistettiin Kiinan tasavallan provinssiksi ja sitä ryhdyttiin hallitsemaan tiukoin ottein. Taiwanin uuden kiinalaishallinnon kovaotteisuus johti vuonna 1947 helmikuun 28. kutsuttuun välikohtaukseen. Tupakkakauppiaan pahoinpitelystä alkanut välikohtaus johti tuhansien taiwanilaisten kuolemaan. Tapauksen seurauksena mannerkiinalaisten hallitsijoiden ja Taiwanissa japanilaishallinnon alaisuudessa asuneiden kiinalaisten välit tulehtuivat pitkäksi aikaa.<sup>178</sup>

Kiinan viimeisen dynastian kaatuminen vuonna 1911 johti Kiinan kansantasavallan perustamiseen. Toista maailmansotaa edeltäneet vuodet olivat hyvin epävakaita aikaa sotapäälliköiden kiistellessä vaikutusvallasta maan eri osissa. 1930-luvulla suurta osaa maata hallitsi Kuomintang-puolue (KMT) Chiang Kai-shekin johdolla. KMT:n päävastustajina olivat edellisellä vuosikymmenellä perustetun kommunistisen puolueen edustajat Mao Zedongin johdolla. Toinen maailmansota aiheutti tauon Kiinan sisäisessä valtataistelussa, kun Japani valloitti suuren osan maan tärkeimmistä alueista. Japanin tappio johti Kiinan sisällissodan kärjistymiseen kommunistien ja KMT:n välillä. Vuonna 1949 sisällissota päättyi kommunistien voittoon ja syrjäytetty Chiang Kai-shek pakeni Taiwanin saarelle. Kai-shekin mukana Taiwaniin pakeni kaksi miljoonaa tasavallan kannattajaa, joiden tuella hän perusti Taipeiin "väliaikaiseksi" Kiinan pääkaupungiksi ja alkoi hallinnoida saarta Kiinan tasavaltana.<sup>179</sup>

Tasavalta-nimityksen käyttö on harhaanjohtava, sillä sisällissodan jälkeisinä vuosikymmeninä Taiwania hallittiin yhden poliittisen puolueen toimin sotatilalain vallitessa. Chiang Kai-shekin johtamassa Taiwanissa rajoitettiin kansalaisten vapauksia, mutta samaan aikaan toteutettiin talouselämän saralla suuria muutoksia johdattaen saaren osaksi kansainvälistä talousjärjestelmää. 1970-luvun lopulla Taiwanin johtoon nousi isänsä kuoleman jälkeen Chiang Ching-kuo, jonka presidenttiyden aikana alkoi saaren demokratisoituminen. Kielloista huolimatta KMT -puolueen vastustajat perustivat demokratiaa ajavan puolueen (Democratic Progressive Party, DPP) vuonna 1986, ja vuotta myöhemmin presidentti lopetti sotatilalain käytön. Chiang Ching-kuon seuraaja Lee Teng-hui ajoi edelleen Taiwanin demokratiaa, mikä johti ensimmäisiin presidentinvaaleihin vuonna 1996. Lee jatkoi vaalien voittajana

---

<sup>178</sup> Formosan, 2007

<sup>179</sup> Theobald, 2008

presidenttinä vuoteen 2000, jolloin DPP-puolueen edustaja Chen Shui-bian voitti vaalit. Viimeisin käänne Taiwanin demokratiassa tapahtui vuonna 2008 KTM-puolueen Ma Ying-jeoun noustessa valtaan.<sup>180</sup>

Kiinan ja Taiwanin välisen taloudellisen yhteistyön merkittävä lisääntyminen on johtanut keskinäisriippuvuuden kasvuun näiden välille. Tällä riippuvuuden kasvulla saattaa olla kaksi eri merkitystä Kiinan yhdistymisen kannalta. Taiwanin liikemiesyhteisö ja yhdistymistä kannattavat voimat väittävät lisääntyneen kaupankäynnin johtavan ajan myötä asenteiden pehmentymiseen Taiwanin salmen molemmin puolin, mikä loisi hyvän perustan maan yhdistymiselle tulevaisuudessa. Taiwanin itsenäisyyden kannattajat taas sanovat keskinäisriippuvuuden luovan Manner-Kiinalle edellytykset painostaa Taiwania ja lopulta yhdistää alueet väkivalloin.<sup>181</sup>

Taiwanin ja Kiinan välisten suhteiden erikoisuutena on se, että poliittinen ja taloudellinen yhteistoiminta eivät kasva lineaarisesti samaan suuntaan, pikemminkin päinvastoin. Taloudellisen yhteistyön lisääntyminen 2000-luvulla ei ole johtunut poliittisten suhteiden lämpenemisestä. DPP-puolueen kahdeksanvuotisen hallintokauden aikana vuosien 2000 ja 2008 välillä suhteet ennemminkin huononivat entisestään. Taloudellinen yhteistyö salmen molemmin puolin toteutetaan virallisen yhteistyön sijaan hallinnon ulkopuolisten yhteisöjen toimesta. Poliitiikan ja talouden ristiriitaisuus voi Yun mukaan johtaa harkitsemattomaan käyttäytymiseen, mikäli Taipeiissa tai Pekingissä jouduttaisiin harkitsemaan sotilaallisen voiman käyttöä.<sup>182</sup>

Pekingin hallintoa saattaa hämätä myös Kiinan näennäisen pieni taloudellinen riippuvuus Taiwaniin. Kuten edellisessä alaluvussa huomattiin, sota Taiwanin salmessa ja sen aiheuttamat taloudelliset kustannukset olisivat kaupankäynnin tunnuslukujen valossa Taipeiille huomattavasti vastapuoltaan kovemmat. Kommunistisen puolueen päättäjien on kuitenkin otettava laajempi taloudellinen kehys huomioon pohdittaessa Taiwanin taloudellista merkitystä. Taipeiin sijoittajayhteisö on siirtänyt huomattavasti pääomiaan Kiinan eteläisiin maakuntiin, mikä lisää taloudellista keskinäisriippuvuutta kiinalaistenkin kannalta. Kiinan talous on vientivetoisuutensa johdosta riippuvainen kauppakumppaniensa suhtautumisesta sen politiikkaan. Kriisi Taiwanin kanssa johtaisi merkittävään tyrehtymiseen kaupankäynnissä länsimaiden kanssa, mikä saattaisi olla kohtalokasta maan taloudelle.<sup>183</sup>

<sup>180</sup> Yhdysvaltojen ulkoministeriö, 2007

<sup>181</sup> Tsang, 2006, s. 26

<sup>182</sup> Yu, 2006, s. 26

<sup>183</sup> International Crisis Group, 2003, s. 193-197

Taiwanilaisten sijoittajien suuri määrä Manner-Kiinassa on antanut myös uusia mahdollisuuksia Kiinan hallinnolle Taipeiin painostuksessa. Sijoittajat ovat investoineet suuria rahamääriä mantereella oleviin tuotantolaitoksiin ja haluavat säilyttää nykyisen – kaupankäyntiä edistävän – ilmapiirin hallintojen välillä. Vuoden 2004 presidentinvaalien yhteydessä taiwanilaisia liikemiehiä pidätettiin ja painostettiin vakoiluupäilyihin vedoten. Painostus ajoi pelästyneen liikemiesyhteisön puoltamaan Kiinalle myönteistä politiikkaa Taipeiissa. Taiwanin taloudellisen riippuvuuden kasvaessa tällainen painostus on mahdollista toteuttaa myös tulevaisuudessa.<sup>184</sup>

Formosan salmen molemmilla puolilla ymmärretään taloudellisen riippuvuuden kasvun olevan luonnollista ja välttämätöntä. WTO-jäsenyyksien myötä hallinnoilla ei ole muuta mahdollisuutta, kuin poistaa vähitellen kaupankäynnille muodostettuja esteitä. Kiinan ja Taiwanin kulttuurien samankaltaisuus muodostaa luonnollisen perustan kaupalliselle yhteistyölle. Esteiden poistamisen myötä Taipei pääsee hyödyntämään yhä paremmin Manner-Kiinan valtavia markkinoita. Pekingille kaupankäynti Taiwanin kanssa avaa mahdollisuuden hyödyntää Taiwanin varakasta ja teknologisesti kehittyntä taloutta.<sup>185</sup>

---

<sup>184</sup> International Crisis Group, 2003, s. 26

<sup>185</sup> International Crisis Group, 2003, s. 9



## 6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen pääkysymyksenä oli selvittää miten uusrealismi näkyy Kiinan ja Venäjän suhteissa. Erityisesti noudatteleeko jompikumpi hyökkäyksellistä vai puolustuksellista realismia. Tapaustutkimuksena tarkastelussa oli Kiinan rajakriisit, Venäjän sotilasdoktriinin kehittyminen ja Ukrainan kriisi. Näiden kolmen osakokonaisuuden kautta oli tarkoitus selvittää miten maiden väliset suhteet ovat kehittyneet ja tulevat kehittymään.

### KIINAN RAJAKRIISIT

Kiinalla on tarve säilyttää alueellinen suurvalta-asema. Tämän takaamiseksi se pitää omiksi katsomistaan alueista kiinni kynsin ja hampain. Sen merialueilla olevat saaria koskevat kiistat ja niihin reagointi osoittaa Kiinan toimissa hieman hyökkäyksellisiä realismin piirteitä, mutta mielestäni Kiinan toimet ei kuitenkaan täysin tue teorian näkemyksiä. Sillä olisi resursseja ottaa voimakeinoin osa kiistellyistä haltuunsa, mikäli sillä olisi välttämätön tarve. Tämä seikka toistuu myös maa-alueiden kiistoissa. Kiinan toimet heijastelevat enemmän puolustuksellista realismin teoriaa. Sillä on intressejä kasvattaa sotilaallista voimaa, jotta se pystyisi tulevaisuudessa nousta haastamaan Yhdysvaltojen hegemonia-asema. Se ei kuitenkaan hyödynnä alueellista suurvalta-asemaa hyötyäkseen heikompien osapuolten kustannuksella. Tämän lisäksi se on listannut doktriinissaan maailman rauhan edistämisen ja osoittanut sitä tukemalla taloudellisesti heikkoja Afrikan maita. Toisaalta voi pitää huomioida Yhdysvaltojen läsnäolo Kiinan merialueilla. Sen vaikutusta ei voi pois sulkea, vaikka se ei tukisikaan kaikkia alueella olevia heikompia osapuolia.

Kiinan rajakriisit ja erityisesti sen toiminta niiden suhteen ei aiheuta Venäjälle uhkaa. Venäjä tiedostaa Kiinan kasvavan mahdin, mutta tämän hetkinen tilanne Euroopassa mahdollistaa Kiinan taloudellisen kasvun Venäjän kustannuksella. Venäjälle asetetut talouspakotteet ovat lisänneet maiden välistä kauppaa, erityisesti energian osalta. Kiinalla ei ole syytä heikentää suhteitaan Venäjään, koska se itsekin tarvitsee hyviä kauppasuhteita maailman talouden heikon tilanteen vuoksi ja oman sisäisen vakauden säilyttämiseksi.

### VENÄJÄN SOTILASDOKTRIININ KEHITYS

Venäjä on uudistanut omaa sotilasdoktriinia vastaamaan nykyaikaisia uhkia. Suurimpana uudistuksen kohteena se kehittää valmiutta ja joukkojen strategista liikkuvuutta. Tämän kaltainen kehitys on ymmärrettävää koska Venäjän pinta-ala vaatii nopeaa reagointia ja kykyä siirtyä pitkiä matkoja. Toisaalta sama suorituskyky toimii myös pelotteena ja mahdollistaa

hyökkäysten suorittamisen tarvittaessa nopeasti ja kauas. Doktriinissaan Venäjä perustelee kehitystä Keski-Aasian epävakaiden valtioiden toimilla. Toisaalta tämän suuntainen kehitys tukee näkemystä hyökkäyksellisen realismin teoria osuvuudesta. Se ei pelkästään pyri kasvattamaan sotilaallista mahtiaan vaan osoittaa myös olevansa valmis käyttämään voimaa päämääriensä saavuttamiseksi.

Sotilasdoktriinissa Kiinaa ei varsinaisesti määritetä uhkaksi, mutta yleispätevästi mainitaan sen olevan valmis käyttämään sotilaallista voimaa puolustaakseen etujaan, tai kansalaisiaan, myös muiden valtioiden alueilla. Tämä on selkeästi suunnattu lännelle, jonka se ei halua Naton tai EU:n muodossa levittäytyvän omaan etupiiriinsä kuuluville alueille. Eikä tällä linjauksella ole ollut Kiinan ja Venäjän välisiin suhteisiin merkitystä.

## UKRAINAN KRIISI

Venäjän toimet Ukrainassa osoittavat sen todellisen tahtotilan ja päättäväisyyden omien intressiensä saavuttamiseksi. Toiminta ilmentää suoraan suurvalta-asemaa havittelevan valtion toimia hyökkäyksellisen realismin näkökulmasta. Se ei pelkästään näytä sotilaallista mahtiaan sotaharjoituksilla, vaan on myös valmis käyttämään sitä. Venäjän toimet loukkaavat Kiinan käsitystä valtioiden suvereniteetista, mutta toisaalta Kiinassa myös arvostetaan voimaa. Venäjän toimet toisaalta osoittavat kansainvälisen järjestelmän heikkouden, mikäli valtio loukkaa toisen valtion suvereniteettia. Tämä saattaa toimia Kiinalle esimerkkinä oman toimintansa muuttamisessa hyökkäävämpään suuntaan. Sen omat pitkään jatkuneet ja kiusalliset aluekiistat saattaisi olla myös mahdollista ratkaista Venäjän näyttämällä esimerkillä. Kiinalla on tosin taakkana Yhdysvaltojen kasvava läsnäolo ja tuki sen kiistakumppaneille.

Vaikka Kiina ei virallisesti hyväksy Venäjän toimia Ukrainassa on se silti hyötynyt taloudellisesti kriisin seurauksena asetettujen pakotteiden ansiosta. Pakotteet ovat lähentäneet Venäjän ja Kiinan välejä, mutta silti mailla on erilainen näkökulma suurvalta-aseman saavuttamiseksi. Pitkällä aikavälillä tämä saattaa tuoda maita lähemmäksi toisiaan myös ideologisesti.

## 7. LÄHTEET

Alafuzoff, Georgij (1999): Venäjän sotilasdoktriini ja sen kehittyminen, *Venäjän asevoimat 2000-luvun alussa*, toimit-tanut Saarelainen, Jorma, Alafuzoff Georgij, Heiskanen, Paavo, Tynkkynen, Vesa, Hyytiäinen, Mika, Hämäläinen, Tapani, Metteri, Jussi, Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 2, Taktiikan asiatietoa n:o 1/1999, Helsinki, Hakapaino Oy.

Alasuutari, Pertti (2011) *Laadullinen tutkimus 2.0*, Tampere, Vastapaino

Anderson Jennifer (1997): *The Limits Of Sino-Russian Strategic Partnership*. Oxford University Press: The International Institute for Strategic Studies.

Bellacqua, James (2010): *The future of China-Russia relations*. The University Press of Kentucky.

Berger, Heidi. (2010) *Venäjän informaatio-psykologinen sodankäyntitapa terrorismintorjunnassa ja viiden päivän sodassa*. Maanpuolustuskorkeakoulun johtamisen ja sotilapedagogiikan laitoksen julkaisusarja 1 – Tutkimuksia 5/2010.

Blank Stephen J. (2005) *Natural Allies? Regional Security in Asia and Prospects for Indo-American Strategic Cooperation*, Strategic Studies Institute.

Blombergs, Fred (2013): “Euroopan voimatasapainojärjestelmä 1990-2012”. *Euroopan vakaus rakenteellisen, uusklassisen ja hegemonisen realismin näkökulmasta*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos.

Borowiec, Steven (22.3.2012) *China's Next Flashpoint*, The Diplomat  
[<http://thediplomat.com/2012/03/chinas-next-flashpoint/>]

Central Intelligence Agency: The World Factbook –  
China“[<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>], 1.7.2015

China.org.cn *Military Service Law of the People's Republic of China*  
[[http://www.china.org.cn/china/LegislationsForm2001-2010/2011-02/14/content\\_21916676.htm](http://www.china.org.cn/china/LegislationsForm2001-2010/2011-02/14/content_21916676.htm)] 13.4.2016

Cohen, Saul Bernard (2015) *Geopolitics – The Geography of International Relations*, Lanham, Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc.

Donnelly, Jack, (2005), ”Realism”, teoksessa Burchill, Scott; Linklater, Andrew; Devetak, Richard; Donnelly, Jack; Paterson, Matthew; Reus-Smith, Christian & True Jacqui (toim.), *Theories of International Relations*, Basingstoke & New York, Palgrave Macmillan

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen* [7. painos]. Osuuskunta Vastapaino.

Formosan Association for Public Affairs: Taiwan's History - An Overview, Government Information Office (2007), luku 3; Yhdysvaltojen ulkoministeriö: Background Note -Taiwan.

Forss, Stefan, Kiianlinna, Lauri, Inkinen, Pertti, Hult, Heikki (2011): *Venäjän sotilaspoliittinen kehitys ja Suomi*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Helsinki, Edita Prima Oy.

Glenn, John & Howlett, Darryl (2004) ”Neorealism”, teoksessa Glenn, John; Howlett, Darryl & Poore, Stuart, (toim.), *Neorealism versus Strategic Culture*, Aldershot & Burlington, Ashgate Publishing Limited & Ashgate Publishing Company.

Harju-Seppänen, Mika (2006) *Kiinan ulkopoliittikka, puolustuspoliittikka sekä sotilasstrategia*, Helsinki, Maanpuolustuskorkeakoulu

Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara, P. (2002). Tutki ja kirjoita. Vantaa: Kustannusyhtiö Tammi. Tummavuoren kirjapaino.

Huttunen, Mika (2009), Kostiainen, Keijo, Lalu, Petteri, Nisula, Kari, Tähtinen, Janne: *Taistelun kuva muu-toksessa – taistelukentästä taistelutilaan*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 4, Helsinki, Edita Prima Oy

IHS (2015) Jane’s Sentinel Security Assessment – China and Northeast Asia, *Armed Forces - China*, [<https://janes.ihs.com/Janes/Display/1303143>]

International Crisis Group (2003): Taiwan Strait II – The Risk of War, ICG Asia Report No.

54, Peking/Taipei/Washington/Bryssel

Jackson, Robert & Sørensen, Georg, (2003), *Introduction to International Relations*, Toinen painos, New York, Oxford University Press.

Juntunen, Alpo. (2009): *Venäjän imperiumin paluu. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 25*. Helsinki, Edita Prima Oy.

Juntunen, Alpo (2012): *Venäjän imperiumin paluu – 2. uudistettu painos, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 31*, Tampere, Juvenes Print.

Kauhanen, Katri – Veikkola, Sanna (2014) *Etelä- ja Itä-Kiinan meret aluekiistojen ja valtakamppailun näyttämönä*, Helsinki, Maanpuolustuskorkeakoulu

Kerttunen, M. (2013) ”Sotilasstrategian tutkimuksen perusteita”, P. Sivonen (toim). *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 33. Juvenes Print, s. 39–58.

Kissinger, H. (2011): *On China*. London: Penquin Group.

Kurlantzick, J. (2007): *Charm Offensive: How China's Soft Power Is Transforming the World*. New Haven and London, Yale University Press.

Laine, M. Bamberg, J. Jokinen, P. (2007). *Tapaustutkimuksen taito*. Helsinki: Gaudeamus.

Lalu, Petteri (2014): *Syvää vai pelkästään tiheää?* Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 1: No. 3/2014, väitöskirja, Tampere, Juvenes Print.

Lim, Yves-Heng, (2014) *China's Naval Power: An Offensive Realist Approach?*, Dorchester, Ashgate Publishing Limited

Marshall, T. (2015): *Prisoners of Geography*. London, Elliot and Thompson Limited.

Mearsheimer, John J.(2001): *The Tradey of Great Power Politics*. New York & London: W.W. Norton & Company.

Melender, Tommi (2016) *Poliittinen riski kasvaa*, Arvopaperi / Tammikuu 2016

Metsämuuronen, J. (2006) *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä* [3. laitos, 2. korjattu painos]. Gummerus Kirjapaino Oy.

Mikkola, Olli-Matti (2014): *Sotilaspolitiikka Kremlin Olympoksella – Venäjän sotilasreformin diskursiivinen rakentuminen venäläisessä sanomalehdistössä 2008 – 2012*, Turun Yliopisto, Kieli- ja käännöstieteiden laitos, väitös-kirja, Turku, Painosalama Oy.

Morgenthau, Hans J.(1960[1948]): *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace*. 3<sup>rd</sup> ed. New York: Alfred A. Knopf.

Niemeläinen, Jussi. (2013): Ukraina keskeytti neuvottelut EU:n kanssa. *Helsingin Sanomat* 21.11.2013. [<http://www.hs.fi/ulkomaat/a1385004503302>]

Ong, Russell (2012) *China's Strategic Competition with the United States*, Padstow, Routledge

Organski, A.F. K. (1958): *World Politics*. New York, Alfred A. Knopf.

Popeski, Ron (2014) Ukraine parliament backs mobilising 40,000 reservists. *Reuters*, 17.3.2014. [<http://in.reuters.com/article/2014/03/17/ukraine-crisis-mobilisation-idINDEEA2G08320140317>]

Puolustusministeriö (2012): *Muutosten Venäjä*. Helsinki: Erweko Oy.

Puolustusvoimien Tutkimuslaitos (2015) : *Tutkimuskatsaus 01-201*, Helsinki: Erweko Oy.

Pursiainen, Christer & Forsberg, Tuomas, (2015), *Ulkopolitiikkaa norsunluutornista*, Tampere, Chan Puma House Oy

Pynnönen, Katri ja Mashiri, James (2015): *Venäjän sotilasdoktriinit vertailussa – Nykyinen versio viritettiin kriisiajan taajuudelle*, Ulkopoliittinen Instituutti, FIIA Report 42, Helsinki

Rautala, Ari (2014): *Venäjän sotilasreformi – asevoimien uusi ilme*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 4: työpapereita No 51, Tampere, Juvenes Print.

- Rekkedal, Nils Marius (2013): *Operaatiotaito – Operaatiotaidon kehittyminen neljässä suurvallassa*, Maanpuolustus-korkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 1, Helsinki, Edita Prima Oy.
- Rose, Gideon, (1998), “Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy”, *World Politics*, Vol. 51, Nro 1
- Roy, Denny (2013) *Return of the Dragon : rising China and regional security*, New York, Columbia University Press
- Rozman, Gilbert (2014): *The Sino-Russian challenge to the world order: national identities, bilateral relations, and East versus West in the 2010s*. Stanford University Press
- Rozoff, Richard. (2013), NATO Launches Strike Force Exercise Near Russia. *Wordpress*. [<http://rickrozoff.wordpress.com/2013/11/03/nato-launches-strike-force-exercise-near-russia/>]
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>.
- Saich, Tony (2004): *Governance and Politics of China - 2nd edition*, China, Palgrave Macmillan
- Schepp, Matthias. (2014), Securing Sochi: Russia's Elite Counter-Terrorism Fighters. *Der Spiegel*, 2/2014. [<http://www.spiegel.de/international/europe/elite-spetsnaz-fighters-protect-sochi-winter-olympics-from-terrorism-a-941995-2.html>]
- Sirén, T. (2009) *State Agent, Identity and the “New World order” – Reconstructing Polish Defence Identity after the Cold War Era*. National Defence University. Department of Strategic and Defence Studies. Series 1: Strategic Research No 26. Edita Prima Oy.
- Stake, R.E. (1995). The art of case study research. Sage Publications
- Strange, Hannah & Oliphant, Roland. (2014), Ukraine revolution: 150,000 Russian troops on alert as US warns Putin. *The Telegraph*, 26.2.2014.

[<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/ukraine/10662187/Ukraine-revolution-Protesters-in-stand-off-in-pro-Russian-Crimea.html>]

Synovitz, Ron. (2014), Explainer: What Do Russian Troop Movements Near Ukraine's Border Signify? *Radio Free Europe*, 13.4.2014. [<http://www.rferl.org/content/explainer-what-do-russian-troop-movements-near-ukraines-border-signify/25296024.html>]

Tangredi, Sam J., (2013) *Anti-access warfare: countering A2/AD strategies*, Annapolis, Naval Institute Press

The National Institute for Defense Studies (2014) *East Asian Strategic Review 2014*, Tokio, The Japan Times, Ltd.

The National People's Congress of the People's Republic of China (2004) *Constitution of the People's Republic of China – Chapter I General Principles*

Theobald, Uli: Chinese History - the Republic of China (1911-1949), (2008);  
Yhdysvaltojen ulkoministeriö: Background Note - Taiwan

The State Council Information Office of the People's Republic of China (2011) *China's Peaceful Development*  
[[http://english.gov.cn/archive/white\\_paper/2014/09/09/content\\_281474986284646.htm](http://english.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284646.htm)]

The State Council Information Office of the People's Republic of China (2012) *China's Energy Policy 2012*  
[[http://english.gov.cn/archive/white\\_paper/2014/09/09/content\\_281474986284499.htm](http://english.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284499.htm)]

Tsang, Steve (2006): *If China Attacks Taiwan*, Routledge, Lontoo ja New York

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2002) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Jyväskylä, Kustannusosakeyhtiö Tammi

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* [10. uudistettu painos]. Kustannusosakeyhtiö Tammi.



Valencia, Mark J., (2013) *Troubled Skies: China's New Air Zone and the East China Sea Disputes*, lehdessä Global Asia Vol. 8, No. 4 Winter 2013  
[\[http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=6b88308c-0134-42dd-83a6-c557c2505416%40sessionmgr103&hid=107\]](http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=6b88308c-0134-42dd-83a6-c557c2505416%40sessionmgr103&hid=107)

Waltz, Kenneth N. (1979): *Theory of International Politics*. Boston, Mass.: McGraw-Hill.

Walden, G. (2008): *China: A Wolf in the World?*. London, Gibson Square.

Yhdysvaltojen ulkoministeriö: Background Note - Taiwan; Government Information Office (2007), luku 3.

Yin, R. (1994). *Case Study Research: Design and Methods*. Newbury Park: Sage. (Useita painoksia eri vuosilta)

Yu, Maochun: *Political and Military Factors Determining China's Use of Force*, teoksessa Tsang, Steve (toim.): *If China Attacks Taiwan*, Routledge, Lontoo ja New York 2006.